

VAKOK VILÁGA

A VAKOK ÉS GYENGÉNLTÓK
ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK
FOLYÓIRATA

ELŐFIZETHETŐ
A MEGYEI SZERVEKNÉL
ÉS A VAKOK
ÉS GYENGÉNLTÓK
ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK
KIADÓHIVATALÁNÁL:
BUDAPEST XIV., MÁJUS 1. ÚT 47.
TELEFON: 210-440

L. Braille

XLIX. évfolyam
1988 * 5. szám

HENTSCHEL 1988.

50 éves a Vakok Világa

Ebben az évben emlékezünk a Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége megalakulásának 70. évfordulójára. Bízunk abban, hogy a szövetségnek sikerül a jeles évfordulót méltóképpen tartalmassá, emlékeztetéssé tennie. A hét évtizedes működés során eddig is megemlékeztünk már fontos eseményekről, évfordulókról. Utalok itt például az 1958. évre, ekkor ünnepeltük az 1918-ban alakult szövetség működésének 40 éves jubileumát. 1964-ben lapunk akkori szerkesztősége a 25. évfolyam megjelenésének kapcsán közölt történeti vonatkozásban is érdekes cikkeket, bemutatva ezekben a fejlődést is. A közlünk már eltávozott dr. Vas Tibor — akkori főszerkesztő — nyilatkozatából megtudhatjuk, hogy a Vakok Világa — a felszabadulást követően — 1946-ban jelent meg újra, a főszerkesztői feladatot ő ettől kezdve látta el. Magyarázatot kapunk ebből a nyilatkozatból arra is, hogy az 1988-ban megjelenő számok címlapjain miért olvasható a „49. évfolyam” megjelölés. Egyik korábbi publikációmban a legelső szám megjelenéséről magam is írtam.

Néhány héttel korábban fontos, figyelemfelhívó levelet hozott számunkra a posta. A Paszler házaspár emlékeztetett bennünket, hogy lapunk megjelenésének 50 éves jubileumához érkezünk. A levélért —

szerkesztőségünk és olvasóink nevében — hadd köszönjem meg itt Margit néninek és Marci bácsinak ezt a figyelmességet. Emlékezésre álljon itt rövid áttekintés a kezdeti időtől napjainkig:

Lapkiadás vakok számára és vakokról Magyarországon a század elején

A szövetség megalakulása után csaknem 20 évnek kellett eltelnie, hogy saját lapját meg tudja indítani. Bocskai Imre nyugalmazott zenetanárnak az 1964. évi jubileumi számban közzétett riportjából — dr. Bánó Miklós nyilatkozatának csaknem szószerinti közreadásában — megtudjuk, hogy a század elején a Vakokat Gyámolító Országos Egyesület Vakok Lapja címmel rövid időn át megjelenő pontírásos kiadványt adott közre. Ezt a Vakok Iskolájának nyomdájában írták és sokszorosították. Herodek Károly igazgató a lapot megszüntette, helyette — az iskola kiadásában — korábban havonként, később negyedévenként, 1944-ig Vakok Közlönye címmel jelentettek meg gyakran érdekes információkat is tartalmazó lapot.

Sikírásban ugyancsak érdekes, hosszabb-rövidebb időn át közreadott kiadványok jelentek meg. Évenként adott ki például a Vakokat Gyámolító

Országos Egyesület éves tájékoztatókat; vakügyi szempontból leginkább említést érdemel viszont a dr. Bánó szerkesztésében kiadott könyvmű. 1922-től egy évtizeden át jelent meg, vakokról közölt híreket, tudósításokat — természetesen látók számára. A vakok és siketek oktatásával foglalkozó tanárok számára is rendszeresen megjelenő kiadványokat adtak közre.

A Vakok Világa megjelenése

Mitrovácz Miklós visszaemlékezéséből tudjuk — a jubileumi számban közölt riportcikkéből — az alábbiakat:

Az 1937. évi közgyűlésen a szövetség elnökévé dr. Kassay Bélát választották meg. A vezetőségi megbeszéléseken mindig visszatérő téma volt egy lap megindítása. A pénz sajnos hiányzott, a munkát — mai szóhasználattal élve — csakis társadalmi felajánlásként lehetett elvégezni. A laphoz papír sem volt. Dr. Kassaynak sikerült elérnie, hogy az iskolák a megrajzolt rajzlapokat a szövetség rendelkezésére bocsátották. A matricák megírásához egy gyártól vaslemezeket kaptak. Hogyan készült a lap? A lemezek megírását részben dr. Bánó Miklósné végezte saját lemezírógépükön, részben Balkay Géza, az iskola nyomdása az intézet nyomdájában. Ő volt

ekkor a szövetség titkára. A sokszorosítást Mitrovátz Miklós végezte Rákoshegyen. Ehhez kezdetben egy közönséges mángorlót használt. Mint elmondta, a jó öreg mángorló aránylag hamar felmondta a szolgálatot, komolyabb gép után kellett nézni. Kapott is a szövetség egy Gutenberg-féle présgépet. Ezt át tudták alakíttatni, hosszú ideig használták. Próbanyomatokat még a felszabadulás után is készítettek rajta. Itt jegyzem meg, hogy a gépet a szövetség az iskola múzeumának adta át. Az első szám 1938. március első napjaiban került az olvasókhoz. Mitrovátz sorstárs nemcsak a sokszorosítást, de a címzést is elvégezte. Az előfizetési díjat szövetségi tagoknak évi 50 fillérben, nem tagoknak 3 pengőben állapították meg. Később valamelyest emelték ugyan, ám a tagok közül sokan nehezen tudták megfizetni. Erről Balkay Géza titkár 1940. évi közgyűlési beszámolójából értesülhünk.

Miről tudósítottak ezek a korai számok? Kenyér gondokról, olvashattunk szerkesztőségi cikket, melyben általában a kilátástalanságot ecsetelik, találkozzunk azonban sikeresebb életpályákon működő hazai és külföldi vakokról szóló írásokkal is. Hírt adtak bizonyos segédesszözökről is, mint például a fényvisszaverő botokról Franciaországban, modernebb könyvrögzítési kísérletekről. A 40-es években némi optimizmussal adhattak hírt a foglalkoztatás

bizonyos mértékű javulásáról, bár ez jórészt a haditermelés fellendülésének volt köszönhető.

1945-ben a lap nem jelent meg. 1946-tól rendszeresen adtak közre a demokratikus Magyarország társadalmi, politikai fejlődését ismertető cikkeket. Ezeket jórészt dr. Vas Tibor publikálta.

Továbbfejlődés a felszabadulást követően

A hazai vakügy 43 éves, jelentősen kedvező alakulása a lap több vonatkozású fejlődését is magával hozta. Sokszor hivatkoztunk már a 3200/1949. számú miniszterelnöki rendeletre. Ebben mondták ki, hogy Magyarországon a vakokról történő intézményes gondoskodás állami feladat. A szövetség önkormányzatát 1949-ben átmeneti időre felfüggesztették ugyan, a miniszteri biztosi irányítás alatt működő Vakok és Siketnémák Állami Felügyelősége révén azonban a szövetséghez szervezett intézőbizottság fokozódó anyagi támogatást ért el. Nagy összegeket fordítottak a jelenlegi székház háború okozta kárainak helyreállítására; ismét megindították a Braille-könyvtár fejlesztését kézi másolás útján. Fokozatosan létrehoztak egy új Braille-nyomdát. A lap jobb minőségben, ekkor már levelezőlap kartonra készült a korábbi rajzlapokkal szemben.

Tartalmának bővítésére, ja-

vítására is törekedtek. Dr. Vas Tibor főszerkesztő mellett Tóth György miniszteri biztos is segített a szerkesztésben: főként külső kiadványokban megjelent írások adaptációihoz adott javaslatokat. A szerzők, fordítók azonban — akár csak kezdetben — még sokáig minden elenzolgáltatás nélkül dolgoztak. Lényegesebb tartalmi változások 1953 után, az önkormányzat visszaállításával kezdődtek. Sakk-, ifjúsági és zenei rovatot rendszeresítettek. Bel- és külpolitika címmel (ez volt a vezércikk) évtizedeken át hírt adtak a fontosabb hazai és nemzetközi eseményekről. Itt jegyzem meg, hogy emiatt a lap szerkesztősége sok kritikát is kapott. Később azután alapvetőnek számító elméleti cikkeket is közzétettek. — Csaknem minden esetben átvették a nyilvános sajtóban (napilapok, folyóiratok) megjelent, vakokról, a vakok életéről készített különböző cikkeket.

1952. novemberében a szerkesztői munkát dr. Körner György vette át. A csak pontírásban kiadott lap 1953-tól rotaprint eljárással is megjelent (síkirásban), ezáltal látó olvasók számára is hozzáférhetővé vált. Ez már a teljes hazai társadalom felé komoly kapunyitásnak számított. Ez a síkirásos változat csaknem 3 évtizednyi időn át jelent meg. Ebben csakis szöveggözzétételre volt lehetőség, képi anyagot megjelentetni nem lehetett. Erre csak a 80-as évek elejétől van lehe-

tőség. A nyomtatást azóta a Fátia Nyomdában végzik. A szövegekhez képanyagokat is közreadunk tájékoztató, propaganda- és reklámcélzattal.

Barna Zoltán, a lap jelenlegi szerkesztője ezt a munkát 1973-ban kezdte meg. A lap az ő tevékenysége során is jelentős fejlődést ért el az eltelt másfél évtized alatt. Könnyítette a szerkesztő helyzetét, hogy az 1960-as évek végétől a cikkírók és fordítók szerény honoráriumot kapnak, ugyanígy a rovatvezetők is. A korábban rendszeresített rovatok száma gyarapodott: a női, az egészségügyi, a közlekedési, a több éven át közölt, de időközben megszűnt technikai rovat. Rendszeresen hírt adunk — ugyanacsak rovatjelleggel — a vidéki szervezetek életéről, munkájáról. Havonként közreadjuk a Központi Elnökség üléseiről szóló tájékoztatót. Gyakoriak a célvállalatok évi munkájáról készített, rendszerint az igazgatók által megírt beszámolók. Ezek megjelentetése a jövőben is — legalább 1—2 évente — kívánatos.

Ujszerű továbbfejlesztésnek szántuk külföldi vakügyi folyóiratok bizonyos cikkeinek átvételét. Több ilyen írást közöltünk, egyebek között Bartha Zsuzsanna, Nyúl Győző, Pálfi Ferenc, Vojtkó Gábor, Görgényi Miklós és Daru Gerőné hivatalvezető helyettes tollából.

Érdemes megjegyezni, hogy a lap terjedelme a kezdet óta csaknem megháromszorozódott.

A továbbfejlesztésről természetesen ezután sem szabad lemondani. Már az 1970-es évek elején is tartottak szerkesztői-olvasói találkozót Budapesten. Az utolsó évtizedben többnyire vidéken szerveztek ilyeneket (Heves, Somogy, Szabolcs-Szatmár megyében). Minden olvasónk előtt ismert, hogy legutóbb Budapesten a múlt év december 11-én volt ilyen tanácskozás. Ez utóbbin az olvasóktól számos jó javaslatot kaptunk, ezek megvalósítására komolyan törekszünk. Bizonyos intézkedéseink erre vonatkozóan már vannak. A rovatok nagy számát például csökkentjük. A beküldött cikkeket az eddiginél is gondosabban válogatjuk. A külső információk gyarapítása iránti kívánságoknak helyt adva a terjedelmet 10—15%-kal növeljük, noha Braille-nyomdánk kapacitása nagyon csekély.

Braille-kultúránk gyarapításához elengedhetetlen egy korszerű nyomdaberendezés megvásárlása, üzembe állítása. Beszámolóinkban erről többször is írtunk. Mostani kilátásaink szerint arra van remény, hogy a Soros György-féle Alapítványból támogatást kapunk. Ennek révén 1989-ben a nyomdabeszerzés megvalósulhat.

A terjedelmi és anyagellátási korlátokkal, továbbá az olvasói igényekkel számolva most már elengedhetetlen lesz a hangosújság megjelentetése. Szerény kezdete ennek a Gyógymasször című pontírású kiadványhoz

kapcsolódó hangos melléklet. Tartalma nem azonos a szakkiadványéval, ezt a jövőben megjelenő hangosújságnál is hasonlóan kell figyelembe venni. Érdemesnek tartom visszatulni dr. Körner György szerkesztőnek, a szövetség akkori főtítkárának egy nyilatkozatára. Riporter kérdésére elmondta, hogy hangosújság, illetve a Vakok Világa hangos kiadását a szalagellátás korlátozott volta miatt egyelőre nem tervezik. A helyzet azóta kedvezőbb, régen megjelentek már a kazettás magnetofonok, a készülékek árban is csaknem mindenki számára hozzáférhetők, a szövetség ezek beszerzéséhez pedig ártámogatással is segíti legtöbb tagját.

Ezt a nagyon rövid történeti áttekintést fontosnak szánt figyelemfelhívással kívánom lezárni. Lapot készíteni, megjelentetni aktív, jótollú munkatársakkal, szerzőkkel lehet. Szükséges tehát, hogy olvasóink, tagtársaink minél nagyobb számban vegyenek részt ebben a munkában. A most megválasztott Központi Elnökségnek egyik fontos feladata lesz a tájékoztató szolgálat megjavítása, a Vakok Világának, mint a szövetség hivatalos orgánumának továbbfejlesztése. Ebben a munkában segítsük a testületet, a szerkesztőséget. Lapunk szerkesztőségének, valamennyi munkatársának eredményes, jó munkát kívánok az elkövetkező évekre.

Dr. Bódi István

LAK ISTVÁN

Tudósítás szövetségünk választó küldöttközgyűléséről

A Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége 1988. március 12-én és 13-án tartotta kétnapos választó küldöttközgyűlését budapesti székházának nagy előadótermében.

Szombaton délelőtt, néhány perccel tíz óra után dr. Jáksó László elnök megnyitotta a tanácskozást. Üdvözölte a küldötteket, kísérőiket és a meghívott vendégeket. A Szociális és Egészségügyi Minisztériumot az első napon Bánfalvi István államtitkár, a másodikon dr. Szegedi Tamásné, a IX. Szociálpolitikai Főosztály vezetője képviselte; a tanácskozás mindkét napján jelen volt Kisgyörgyné Cziráki Andrea, a főosztály főelőadója, a szövetség instruktora. Részt vett a tanácskozáson Heller Tamásné, a fővárosi XIV. kerületi pártbizottság munkatársa és Tóbiás János, a Fővárosi Kefe- és Sep-rűgyártó Vállalat párttitkára. A Vakok Általános Iskoláját és Diákotthonát Helesfai Katalin igazgató, a Mozgáskorlátozottak Egyesületeinek Szövetségét Marosiné Sós Ágnes főtitkári ügyvivő, a Hallássérültek Szövetségét pedig Banda Jenő hivatalvezető-helyettes képviselte.

Dr. Jáksó László bevezetőjében aktuális kül- és belpolitikai kérdésekkel foglalkozott, majd ismertette a tanácskozás napirendjét.

A névsorolvasás után a testület megállapította, hogy a 124 országos küldött közül 108-an jelentek meg az eseményen.

Ezután megválasztották a jegyzőkönyvvezetőt és a két hitelesítőt.

A továbbiakban dr. Jáksó László elnök felkérte dr. Bódi Istvánt, hogy a küldöttek részére előzetesen írásban eljuttatott beszámolóhoz szóbeli kiegészítést fűzzön.

A főtitkár előjáróban a választást megelőző munkákról beszélt. Ezután röviden foglalkozott az elmúlt ciklusban elért eredményekkel. Egyebek közt elmondta, hogy a Központi Elnökség megvitatta a küldöttközgyűlés elé terjesztendő határozati javaslatot, melyet a leendő elnökségnek ajánl megvalósításra; a testület mérlegelte a következő öt évre kitűzhető célokat.

A leköszönő elnökség javaslata 7 pontból áll, ezek az alábbiak:

1. Végleges formába kell önteni, és el kell fogadtatni a szövetség új alapszabályzat-tervezetét a megfelelő módosításokkal.
2. Gyarapítani kell a szövetség bevételeit:
  - a tagsági díjak emelésével (összege eltérő legyen az aktív dolgozók és a nyugdíjas korúak esetében),
  - kiadványaink előfizetési díjának növelésével,
  - terembérleti díjak megemelésével és más eszközökkel.
3. A segédeszközellátást bővíte-

ni, a számítástechnikai eszközök fejlesztését szorgalmazni kell.

4. Korszerűsíteni kell a Braille-nyomdát a Soros Alapítvány támogatásával — ennek megvalósítása legkorábban 1989-től lehetséges.
5. Ismételten kezdeményezze az elnökség a vakok személyi járadékának egységesítését, rendezését.
6. Továbbra is fontos feladat legyen új munkahelyek felkutatása, létesítése, a tagok munkába helyezése, a fiatalok szakmai képzése.
7. Az elnökség a jövőben törődjön még többet a gyengénlátó tagsággal, nyújtson számukra mind több kedvezményt, hogy minél többen lépjenek be tagjaink sorába.

A főtitkár szóbeli kiegészítője után Bánfalvi István államtitkár emelkedett szólásra. Többek között hangsúlyozta annak jelentőségét, hogy négy évtized után — a kormányzati munka korszerűsítése keretében — létrejött egy egységes szociálpolitikai ágazat. A szociálpolitika továbbra is alapvető állami feladat, melyet azonban nem lehet kizárólag állami eszközökkel elvégezni, szükség van a társadalom különböző egyesületeinek, szövetségeinek, egyleteinek munkájára is. Felszólalásának befejező részében elismeréssel nyugtázta, hogy a minisztérium és a szövetség között hagyományosan jó a kapcsolat.

Kisgyörgyné Cziráki Andrea főelőadó áttekintést nyújtott a szövetség megalakulása óta eltelt 70 év fontosabb eseményeiről, eredményeiről. Részleteseb-

ben értékelte jelenlegi helyzetünket. Nagyon jól felépített előadásban ismertette szövetségünk történetét. Kitűnő előadására e helyen nem térünk ki, mivel szövetségünk hét évtizedes múltjával lapunk ez évben egy későbbi alkalommal foglalkozik majd.

Ezután kezdődött meg a vita az írásbeli beszámoló és a szóbeli kiegészítő felett. 35 személy — 16 budapesti és 16 vidéki küldöttársunk, továbbá a mozgáskorlátozottak, és a hallássérültek képviselője, valamint a vakok általános iskolájának igazgatónője — kért szót. Az elsők közt Helesfai Katalin, a szövetség és az iskola jó kapcsolatáról, az iskolában folyó felújítási nehézségekről, tanulási, továbbtanulási problémákról, tankönyvellátási gondokról beszélt. A Szól a szív alapítványról elmondta, hogy annak felhasználása kettős célt szolgál: 1. segédeszközök beszerzése, 2. uszoda építése az iskola számára, amelyet a szövetség tagsága is használhat majd. Végezetül az iskolában folyó munkáról beszélt. Jelenleg az intézetben 287 gyermekkel foglalkoznak.

A felszólaló 32 küldött főként közérdekű problémákkal foglalkozott, de akadtak olyanok is, akik személyes kérdéseket érintettek. Egy-egy kérdést többen is részleteztek, ezért ezeket témáik szerint gyűjtöttük össze.

Többen is foglalkoztak lapunkkal, a benne megjelent „Gondolatok egy olvasó-szerkesztő találkozó után” című írással. A Vakok Világa színvonalát, az aktualitásukat vesztett

tudósításokat és a késések okát is taglalták. Hiányolták, hogy az elnökségi ülésekről szóló tudósítások nem tájékoztatják az olvasókat az ott hozott fontos döntésekről. Azt is kifogásolták, hogy az újságokban nem, vagy csak kevés tájékoztató jelenik meg a szövetség gazdálkodásáról, az adózással kapcsolatos tudnivalókról.

Sokan mondták el véleményüket a meglévő munkahelyek megtartásával, a munkába helyezéssel, és a modern elektronikus telefonalközpontok létesítésével kapcsolatban. Néhányan sürgették azt, hogy meg kell szervezni a vakok szakmunkásképzését. Számítógéppel, segédeszközökkel kell segíteni az új munkaterületeket vállaló fiatalokat, ezt kérték többen is. Számos felszólaló kérte a Braille-nyomda korszerűsítését.

Többen is elmondták, hogy a tagság ne csak a társadalom segítségét várja, hanem aki tud — tehetsége szerint — igyekezzék nyújtani is az egyesület céljaira. A tagdíjemeléssel kapcsolatban is jónéhányan kifejtették véleményüket, az aktív dolgozó és a nyugdíjaskorú differenciáltan fizessen.

Néhányan azt kérték, hogy a szövetség készíttesse el, és jelentesse meg azt a gyűjteményt, amelyben az egyesület egykori vezetői és jeles vak személyiségek kaphatnának helyet.

Többen javasolták, hogy az új Központi Elnökség és a megyei szervezetek elnökségei között legyen szorosabb a kapcsolat. A megyék is igyekezzenek jobban megismerni egymás munkáját, kicserélni tapasztalaikat.

A küldöttközgyűlések közti időszakban a szövetség vezetősége fórumszerűen tájékoztassa a tagságot a végzett munkáról.

A Vakvezető Kutyaképző Iskola munkájáról is többen mondták el véleményüket, tapasztalataikat, észrevételeiket. Néhányan közlekedési problémákkal is foglalkoztak, véleményük szerint a szövetség vezetőségének és a közlekedést irányító szakembereknek állandó kapcsolatot kell tartaniuk a sorstársak biztonságosabb közlekedése érdekében.

Többen is megkérdezték; miért volt szükség a választások előtt arra, hogy a megyei szervezetek titkárait kétnapos értekezletre összehívják Boglárlellén. Szerintük ez a találkozó sok bonyodalmat okozott és különböző szervezkedésekhez vezetett.

A budapesti vakok intézetében működő kihelyezett gimnáziummal többen is foglalkoztak. Egyes vélemények szerint a szövetség vezetősége nem törődik az intézetben élők helyzetével. Hangoztatták: az új vezetőségnek legyen ideje arra, hogy ezeknek a sorstársaknak a problémáival is foglalkozzon.

Az egyik Szolnok megyei hozzászólótól megtudtuk, hogy a Magyar Rádió Szolnoki Körzeti Stúdiója kéthetenként rövid információs műsorában a látássérültek helyzetével, problémáival kapcsolatos összeállítást közöl.

Többen is érdeklődtek a Lapról hangra című leendő hangos folyóirat iránt. Kifejtették, hogy az információ bővítése ér-

dekében erre a lapra szükség van.

A hozzászólások során felmerült kérdésekre dr. Bódi István főtitkár és az illetékes szakterületek képviselői részletesen válaszoltak. A beszámolót, a határozatokat és a válaszokat a küldöttközgyűlés elfogadta.

A testület ezután megválasztotta az 5—5 tagú jelölő-, és szavazatszámoló bizottságot. Levezető elnöknek Kis János budapesti küldöttet választotta meg a küldöttközgyűlés. Végezetül dr. Jáksó László a Központi Elnökség nevében lemondott.

Március 13-án a küldöttközgyűlés nyílt szavazással megválasztotta a Fegyelmi Bizottságot, amelynek elnöke dr. Kiss László, a Borsod megyei Szervezet titkára. Tagjai: dr. Földi János budapesti küldött, ügyvédjelölt; Szabó József a Szabolcs-Szatmár megyei szervezet titkára, póttagok: Bölkény Ágota egyetemi hallgató és Kis János, telefonalközpont-kezelő, mindketten budapesti küldöttek. Az Ellenőrző Bizottság elnöke dr. Molnár Antal, budapesti jogtanácsos, tagjai: dr. Bódi István, Nagy Ernő, a Győr-Sopron megyei Szervezet titkára; Pálffy Lászlóné, a szövetség stúdiójának vezetője; Rózemberczki Zoltán budapesti egyetemi hallgató; póttagok: Bartha Zsuzsanna budapesti tanár; Nagy Zsigmondné, a Fővárosi Tanács Szociálpolitikai Osztályának főelőadója.

Mindenképpen elismerés illeti a választásokat levezető elnök, Kis János munkáját; udvarias, következetes, határozott volt felelősségteljes posztján.

Dr. Szidonya Etelka, a szavazatszámoló bizottság vezetője, a Hazafias Népfront képviselője ismertette, hogy kik kapták meg a küldöttek bizalmát.

A Központi Elnökség tagjai a következők: Csengeri József, a Hajdú-Bihar megyei Szervezet titkára; Fehér Anna tanárnő (Budapest); Forró József, a Somogy megyei Szervezet titkára; dr. Hohl József zene- és filozófiatanár (Miskolc); dr. Jáksó László, a Csongrád megyei Szervezet elnöke; dr. Kiss László, a Borsod megyei Szervezet titkára, ügyvéd; Kuminka Györgyné tanárnő (Budapest); Lak István tanár (Budapest); Nagy Ernő, a Győr-Sopron megyei Szervezet titkára; Pinvicz-

ki György, a Budapesti és Pest megyei Szervezet titkára, Szabó József, a Szabolcs-Szatmár megyei Szervezet titkára; dr. Szigeti György, a Baranya megyei Szervezet titkára; jogtanácsos; dr. Szőke László, a Veszprém megyei Szervezet titkára, jogtanácsos. Elnökségi póttagok: Erhartné dr. Molnár Katalin, a Fővárosi Kefe- és Sep-rűgyártó Vállalat személyzeti vezetője; dr. Molnár Antal jogtanácsos; dr. Szél Lajos jogtanácsos. A Központi Elnökség örökös tiszteletbeli tagjává választották dr. Szabó Károlyt, a Vas megyei Szervezet titkárát.

A választások után a Központi Elnökség megtartotta alakuló ülését.

Tudósítás két elnökségi ülésről

1988. március 13-án, az országos küldöttközgyűlés után az új Központi Elnökség megtartotta alakuló ülését.

Jelen voltak: dr. Szidonya Etelka (Hazafias Népfront) a Szavazatszedő Bizottság elnöke, Kis János, az országos küldöttközgyűlésen a szavazást levezető elnök, a 13 új elnökségi tag: Csengeri József, Fehér Anna, Forró József, dr. Hohl József, dr. Jáksó László, dr. Kiss László, Kuminka Györgyné, Lak István, Nagy Ernő, Pinviczki György, Szabó József, dr. Szigeti György, dr. Szőke László.

A helyzet mérlegelése és egy rövid megbeszélés után a Központi Elnökség a főtitkárvá-

lasztást elnapolta. Ezután került sor az elnök, alelnökök és a jegyző megválasztására, mely titkos és nyílt szavazással történt dr. Szidonya Etelka és Kis János szavazatszámolásával.

Elnök: Dr. Jáksó László.

Alelnökök: Csengeri József, Kuminka Györgyné.

Jegyző: Fehér Anna.

Dr. Jáksó László elnök — közös megegyezés alapján — a következő elnökségi ülést március 24-re tűzte ki, melynek fő napirendi pontját a főtitkár megválasztásában jelölte meg.

A március 24-én megtartott központi elnökségi ülésen jelen voltak: dr. Jáksó László elnök, Csengeri József és Kuminka

ka Györgyné alelnökök, Fehér Anna, Forró József, dr. Hohl József, dr. Kiss László, Lak István, Nagy Ernő, Pinviczki György, Szabó József, dr. Szigeti György és dr. Szőke László elnökségi tagok, valamint Kisgyörgyné Cziráki Andrea főelőadó, a Szociális és Egészségügyi Minisztériumól, szövetségünk instruktora.

A fő napirendi pontot megelőzően 3 beadvány ismertetésére, megtárgyalására került sor.

Az elnökség határozata alapján a Szociális és Egészségügyi Minisztériumhoz érkezett beadványban foglaltak kivizsgálására bizottságot jelöl ki a Központi Elnökség.

A Budapesti és Pest megyei Szervezet elnöksége által a Központi Elnökséghez továbbított beadványokban foglaltak kivizsgálására a Központi Elnökség a Szociális és Egészségügyi Minisztérium illetékes Főosztályát kéri fel. A felterjesztést dr. Bódi István főtítkári írásban teszi meg.

Ezután került sor a főtítkári megválasztására, mely nyílt szavazással történt. Szövetségünk főtítkára N A G Y E R N Ő lett, aki 1932-ben született. 1973-tól a Győr-Sopron megyei Szervezet titkára, 1980-tól pedig Központi Elnökségünk tagja, az utóbbi időben az Ellenőrző Bizottság vezetőjeként tevékenykedett. Korábban elektromérnöként dolgozott, látását később veszítette el.

Nagy Ernő főtítkári megköszönte a tagság bizalmát és megjelölte tevékenységének célját: „A széthúzást szeretném megszüntetni és a bizalom hely-

reállítására törekszem. A főtítkárságot nem funkciónak, nem hivatali pozíciónak tekintem, hanem a vakok ügyét akarom szolgálni. Ebben kérem minden sorstársam, munkatársam segítségét, támogatását.”

A hivatali ügyek átadása, átvétele április hónap folyamán történik meg.

Az ügymenet folyamatossága érdekében került sor a külföldi utak résztvevőinek kijelölésére, valamint a munkatervvel kapcsolatos előkészítések megbeszélésére.

A vakok szövetségei elnökeinek találkozójára a testület dr. Jáksó László elnököt delegálja. Az elnök kísérelője fia, aki a tolmács szerepét is ellátja.

A finnországi tanulmányút küldöttségét a Szociális és Egészségügyi Minisztérium 3 főben határozta meg. A Központi Elnökség Daru Gerőné hivatalvezető-helyettest, Kuminika Györgyné alelnököt és Nagy Ernő főtítkárt delegálja.

Megtörtént a Munkáltatói Bizottság megválasztása, melynek tagjai: dr. Jáksó László elnök, Csengeri József és Lak István.

Dr. Jáksó László a következő elnökségi ülés fő napirendi pontjával a munkaterv megbeszélését tűzte ki. Ennek előkészítését tárgyalta meg a Központi Elnökség, majd az ülést az elnök berekesztette.

Az elnökségi ülést követően a Munkáltatói Bizottság a jelenlegi hivatalvezetéssel és Nagy Ernő főtítkárral ülést tartott a közeli teendők megbeszélésére, valamint a munkaterv előkészítésére.

Fehér Anna

Lapzárta után érkezett

Nagy Ernő főtítkári 1988 március 31-én dr. Jáksó László elvtárshoz, a szövetség elnökéhez, valamint a Szociális és Egészségügyi Minisztérium IX. Szociálpolitikai Főosztályához küldött azonos tartalmú levelében bejelentette, hogy főtítkári tisztségéről és a központi elnökségi testületben betöltött tagságáról — egészségi állapotának kedvezőtlen változása miatt — lemond.

Dr. Bódi István
felelős kiadó

Megyei tudósítók jelentik

BORSOD MEGYEI HÍREINK

1988. január 27-én megyei szervezetünk titkára, dr. Kiss László és Juhász János, a SZOT megyei szervezetének főkönyvelője részletesen tájékoztatta a megjelenteket az ez évben bevezett adóreformmal kapcsolatos teendőkről. Ismertették sorstársainkkal az idén január 1-ével életbe lépett társadalombiztosítási változásokat, valamint a súlyosan rokkantak részére megállapított nyugdíjak összegének emelését. Az ismeretlenség iránt nagy volt az érdeklődés, kb. 60 személy jelent meg székházunkban.

Január 25-én mezőkövesdi területfelelőseink, Mezei Istváné és Tóth István sorstársak kedves ünnepségen köszöntötték Lanczki Erzsébet látássérült tagtársunkat 90. születés-

napján. Idős sorstársnőnk, aki ma is jó egészségben és szellemi frissességben él közöttünk, virággal és ajándékkal köszöntötték. Az ünnepeltnek kellemes meglepetést és nagy örömet okozott ez a figyelmesség, amelyben részesítették. Ezúton is szívből kívánunk erőt, egészséget Erzsi néninek. A köszöntők és a tudósító jókívánságaihoz szerkesztőségünk is csatlakozik, őszintén gratulálunk, minden jót kívánunk.

Dr. Szótér Katalin körzeti orvosnő a megyei egészségügyi főorvos engedélyével társadalmi munkában vállalta székházunk kultúrtermében, hogy minden hónap harmadik keddjén délután fél kettőtől fél négyig körzeti orvosi rendelőt tart. Február 16-án, az első rendelésén több mint 30 sorstárs vett részt; alapos vizsgálat után adott tanácsokat és írta fel a szükséges recepteket, mindannyiunk meglepedésére. Tisztelettel mondunk köszönetet a doktornőnek és a megyei egészségügyi főhatóságnak, hogy részünkre közelebb hozta az egészségügyi szolgáltatást és sorstársaink bizalommal fordulhatnak helyben, megszokott környezetükben orvosi segítségért.

Megegyei szervezetünk kultúr-csoportja ebben az évben ünnepli fennállásának 20. évfordulóját. Erre az alkalomra mindarról a 42 sorstársról, aki egykori és mai tagja a kultúr-csoportnak, fényképes tablót készítenek, megemlékezésül a két évtizedes együttműködésről. A tablón aranybetűs felírással örökítik meg azok nevét is, akik már örökre eltá-

voztak az együttesből. A kultúr-csoport új műsorral készül a későbbiekben megtartandó évfordulós ünnepségre.

Sorstársainknak nagy segítséget jelent a szervezetünk székházában bevezetett segédeszköz-árusítás. Nikolov Miklósné — Gabika —, szervezetünk ügyviteli dolgozója nagy szeretettel, türelemmel és készséggel hívja fel figyelmünket a vásárolható segédeszközökre. Szívből köszönjük segítségét és fáradozását.

Megegyei szervezetünk vezetősége 1988. június 11—14 között négynapos kirándulást szervez Baranya megyébe. Az IBUSZ közreműködésével Pécsre látogatunk, ahol szállásunk is lesz, Harkányt és Siklóst is felkeressük. Az utazás Pécsig vonattal, onnan pedig a különböző helyekre autóbusszal történik.

Kis-Varga József

NŐNAPI ÜNNEPSÉG KAPOSVÁROTT

Somogy megyei Szervezetünk Kaposvári Körzeti Csoportja 1988. március 6-án, vasárnap délután tartotta meg a hagyományos rendezvényt az ÁFÉSZ klubhelyiségében.

Az ünnepséget e sorok írója, megegyei szervezetünk elnöke nyitotta meg. Üdvözölte a megjelent sorstársnőket és a vendégeket, majd ünnepi beszédet mondott. Ezután Bencze Józsefné klubvezető verseket olvasott fel. A verseket követően Dékány György, kisegyüttesünk vezetője néhány zeneszámot játszott el tangóharmonikán.

Végezetül az ünnepeltet

szervezetünk megajándékozta, majd megvendégelte. Beszélgetéssel, zenehallgatással, tánccal telt el a délután további része. A sikeres rendezvény a késő délutáni órákban ért véget.

Csik Lajos

Sokak kívánságára új rovatot indítunk lapunkban. Szándékunk szerint elsősorban a számítógéptudomány, a technikai segédeszközök és újdonságok iránt érdeklődők részére.

Külön fórumot kapnak a Braille-Lab tulajdonosok. Részükre nemcsak az érdekes programok listáit szándékozunk közölni, hanem jól bevált tippeket, trükköket is bemutattunk.

Érdeklődés esetén szívesen indítunk a rovatban BASIC tanfolyamot, elsősorban vidéki olvasóink óhajának eleget téve.

Kérjük, hogy véleményükkel, ötleteikkel és kritikáikkal segítsenek minket abban, hogy ez a rovat friss, értékes és érdekes legyen.

Nemrég tettük közzé a szövetség felhívását a MIKRO '88. számítógépes találkozó alkalomból kiírt szoftver pályázatra. A zsűri — elnöke Arató András, tagjai pedig Lukács Endre és Varró Attila voltak — javaslatára olyan elhatározás született, hogy ezt a versenyt ezentúl minden tavasszal rendezzék meg, és nevével szolgálja Kosik Pál vak matematikus emlékét.

Az ezévi verseny díjai — a kiírttal ellentétben: egy-egy I., II. és III. valamint négy IV. helyezés.

Eredmények:

- I. díj: Brátán Ferenc.
- II. díj: dr. Szél Lajos.
- III. díj: Shuck Antal.
- IV. díj: Borbély Lajos, Csizmazia Rafael, Lukács Sándor és Várhelyi Iván.

A MIKRO '88. találkozón sokan látogatták meg szövetségünk kiállítását. Legfőbb célunk annak bemutatása volt, hogy megfelelő eszközökkel vak ember is tud számítógépes munkahelyen kvalifikált munkát végezni. Újdonságként ezért bemutattuk a Braille-Lab Plusz számítógépet és azt is, hogy miként működik az IBM PC a „kis” Braille-Lab-bal. Elkészült a Versabraille IBM PC-hez való illesztése, bár az előbbinek az ára miatt ezt a konfigurációt elsősorban oktatási célokra lehetne alkalmazni.

Igazi csemege volt a Braille-Lab Plusz és a rádióamatőrök által jól ismert „csomagrádió” összekapcsolása, a BME MHSZ klubja segítségével kifejlesztett és kiállított beszélő kommunikációs rendszer.

A kiállítás iránti szakmai érdeklődés — sajnos — messze elmaradt az előző éveiktől, viszont laikus nézelődőkben nem volt hiány.

Következő számunkban rövid riportot készítünk a pályázat nyertesével, bemutatunk egy pályadíjas játékprogramot, valamint a MIKRO '88-on kiállított tárgyak közül egy érdekes újdonságot.

Csák Valéria

Táplálkozás

A szója

A szója a hüvelyes növények családjába tartozik és ezért a gyökerein élő baktériumok közreműködésével a levegő nitrogénjét fel tudja használni. Bab alakú termésében körülbelül 20 százalék olaj és 40 százalék fehérje van, amely utóbbi a szójabab feldolgozásának különféle módjai szerint 70—90 százalékra növekedhet. A nyers szójaolajban 2,7 százalék telített és 14,4 százalék telítetlen zsírsav van, ez utóbbiról tudjuk, hogy az érlelmeszedés megelőzésében nagyon nagy a szerepe. Az összes fehérjetartalmú növény között a szójabab tápértéke a legnagyobb, és fehérjei kitűnően kiegészítik, komplettálják a gabonafélék hiányait. A zsírtalanított szójaliszt felhasználható főzéssel, párolással, sütéssel készített ételekhez, és a hőkezelés után fehérjetartalma a szervezetben jobban hasznosul.

A kereskedelmi forgalomban kapható szójaliszt 37 százalék fehérjét, 28 százalék szénhidrátot, 18 százalék olajat, B₁, B₂, B₆ és E vitamint, kalciumot, foszfort, cinket és vasat tartalmaz. Kalóriaértéke 100 grammonként 385 kalória (1611 kJ). Értékes a rosttartalma is.

Jóllakottság érzését kelti.

A szójabab felhasználása igen sokrétű lehet: az érett magokból nemcsak liszt, hanem más szójakészítmények is készülnek, amelyekből külföldön

süteményt, kenyeret, édességet, csokoládét, cukorbetegeknek javasolt ételeket, fagylatot, csecsemőtápszert, száraztésztákat, húskészítményeket, töltelékárut, kenyérrre kenhető krémekeket, sőt túrót, margarint, salátaolajat, majonézt, főzőolajat, mártást és tejet is gyártanak.

Hazánkban a szójaliszten kívül forgalomba kerül szójjával dúsított kenyér is, aminek számos kitűnő tulajdonsága van: bélszerkezete egyenletes, állománya laza, puha. A szójjával dúsított kenyér nagyobb nedvességtartalma és frissessége a szójafehérje vízfelszívó és vízmegkötő képességének köszönhető. A szójalisztből készített lángos és fánk kevésbé szívja fel a sütőolajat, mert a tészta felületén sütés közben védőréteg keletkezik, ami meggátolja az olaj behatolását a mélyebb rétegekbe. Előnyös az is, hogy sütés közben — gyorsan — étvágygerjesztő, barna színű kéreg alakul ki a felületen.

Táplálkozás-élettani értéke és olcsósága miatt érdemes a szójalisztet bevezetni a családi ételmezésbe. Korszerű és egészséges. Ismeretes, hogy a szükségesnél és a kelleténél jóval több élelmiszert fogyasztunk. De a főlölesleges és megterhelő táplálékról csak akkor és úgy lehet leszokni, ha a kevesebb ételnek nagyobb a laktató hatása, ha az étkezés befejezése után nem jelentkezik hamarosan éhség vagy hiányérzet. A szója fehérje- és rosttartalma a jóllakottság érzését kelti. Az

egészséges táplálkozás során a húseletek, vagdaltak; töltött főzelékek (töltött paprika, tök, karalábé, gomba, patison, burgonya); rakott főzelékek (rakott kelvirág, kelkáposzta, káposzta, tök) készítésénél a hús mennyiségének körülbelül 30–35 százalékát lehet szójaliszttal helyettesíteni az étel ízének megváltozása nélkül. 100 gramm sovány marhahúsban 20,6 a sovány sertéshúsban 20,3 gramm fehérje van, a kiegészítéssel felhasznált szójaliszttal fehérjetartalma ennek majdnem kétszerese: 70 gramm húshoz 30 gramm szójaliszttal keverhető (felhasználás előtt a szójaliszttal kétszeres mennyiségű vízzel vagy tejjel kell simára keverni). Mindenki könnyen kiszámíthatja, hogy az így dúsított húselet mennyivel több teljes értékű fehérjét tartalmaz és mennyivel olcsóbb.

A szójaliszttal nem kell minden alkalommal mérlegesen lemérni, egy púpozott evőkanálnyi mennyiség tíz gramm. A levesek, mártások, főzelékek vagy rántással-habarással készített húsos ételek sűrítésére a vízzel vagy tejjel kevert szójaliszttal készített habarás nagyon jó. A főzelékek hiányos fehérje tartalmát kiegészíti, komplettálja, így az emberi szervezet számára az összes szükséges tápanyagot tartalmazó egytálételé alakulhat.

Az iskolás gyermekek, serdülők ellátásában nemcsak értékes fehérje, vitamin és ásványi anyag tartalma miatt érdemes használni, hanem jó telítődéértéke, laktató hatása miatt is. Ismeretes, hogy három tápanyagnak van nagy telítődéérté-

ke: az egyik a zsír (aminek külön propagandát csinálni felesleges, fogyasztása amúgy is túl sok), a másik a fehérje, aminek teljes értékű, sejtépítő fajtája bőven található a szójában, harmadik pedig a diétás rost, amit a szójaliszttal szintén megfelelő mennyiségben tartalmaz.

Olcsó és korszerű.

A szójaliszttal olcsósága miatt — értékes tápanyagtartalma mellett — fontos lehet azoknak a táplálkozásában, akiknek szerények az anyagi lehetőségeik. Szójaliszttal ugyanis nemcsak vagdalt húsokat, hússal töltött ételeket lehet kiegészíteni, hanem májból, húsból, kolbászból, tojásból kevert pástétomokat, krémeket is. A massa világosabb színét megfelelő fűszerezéssel, például paprikával lehet az ízlésnek megfelelően sötétebbé tenni.

Jóformán mindenkinek szüksége volna az egészségesebb táplálkozási szokások megismerésére és elsajátítására, nagyon sok embernek ezenkívül kalóriaszegény étrendre, fogyókúrára is. De a fogyókúra ellen sokan azzal érvelnek, hogy éhesen nem lehet dolgozni, az éhes ember ingerült, türelmetlen; a környezete, családja, munkatársai számára elviselhetetlen. Hivatkoznak arra is, hogy a fogyókúra a költséges diéták közé tartozik.

Bármennyire szükség volna is a fölösleges kilók leadására, a saját és családja rovására ilyen nagy anyagi áldozatot nem vállalhat az ember. A szójaliszttal ezeket a nehézségeket is megszünteti; a szójaliszttal kiegészített húselet olcsóbb és

laktatóbb, a szójaliszttal sűrített leves, főzelék hasonlít a megsokotthoz, jobban laktat, kevésbé hizlal, hiszen a szójaliszttal szénhidrát tartalma jóval kevesebb, mint a búzaliszté. A fogyókúra akkor eredményes, ha befejezése után a diétázó megtartja azokat az egészséges étkezési szokásokat, amelyeket a fogyókúra során megismert, sőt ha vele együtt a családja is elfogadja a kisebb mennyiségű, kalóriaszegény, de tápanyag gazdag ételleket. Ha az egészségesebb, korszerűbb táplálkozás a család szokásává válik, a nehezen megszerzett normális testsúly is megmarad.

A szójának szerepe van a magas vérzsír szint diétás befolyásolásában is. A sok fehérjét és tekintélyes mennyiségű olajat tartalmazó szójában nincs koleszterin, de sok benne a telítetlen, hasznos zsírsav. Feltételezik azt is, hogy a rostjai koleszterint kötnék meg és visznek magukkal a székletbe, amivel együtt kiürülnek a szervezetből. Az is valószínű, hogy a szervezetben folyó koleszterin szintézist csökkenti. A szívbetegeknek javasolt koleszterin szegény, kalóriaszegény diétában is engedélyeznek naponta 1–2 szelet (5–10 dkg) szójaliszttal készített kenyert. Cukorbetegeknek pedig azért előnyös a szójaliszttal, mert 100 grammja 28 gramm szénhidrátot tartalmaz, míg a búzalisztban 70 gramm szénhidrát van. Ha tehát a cukorbeteg nehezen nélkülözi a kenyeret, a főtt tésztát, a levesbetétnek használt tésztát, szójaliszttal készített vagy szójaliszttal dúsított lisztből többet fogyaszthat, mint ha tiszta búzalisztet

használja föl. Itt is érvényesül a szójával készített ételek nagyobb laktató hatása és a gazdag fehérjetartalom azért is előnyös, mert a szénhidrát-anyagcserét jótékonyan befolyásolja. Szójalisztból készíthető kelt tészta, leves tészta, linzer tészta, piskóta. A cukorbetegeknek is előnyös, ha ételeik sűrítésére búzaliszt helyett szójalisztet használnak

Hosszabb ideig tartó vagy súlyos betegség után az emberek kondíciója romlik, feltáplálásra, erősítésre szorulnak. Nem kalóriariadús hizókúrára, hanem fehérjében, vitaminokban és ásványi anyagokban gazdag étrendre. A feltáplálás, a tápanyagtartalom növelése az erősítő étrendben azért is nehéz, mert a beteg rendszerint étvágytalan. A szójaliszt felhasználásával kis mennyiségű étel is nagy tápértéket képvisel. Hosszantartó betegség után az

is fontos lehet, hogy a feltáplálás, az erősítés a család költségvetését ne terhelje meg.

A vérszegénység kezelésében is nagy szerepe van a diétának. Vashiány esetén a szója gazdag vastartalma igen hasznos, a családnak készített ételeket vagy szójával dúsíthatják, vagy csak a beteg számára tálalt adaghoz keverhetik. A vérszegénység ellen célszerű a fehérjefogyasztás fokozása is, ami a szójával egyúttal megoldható. A szükséges mennyiségű C vitamint pedig friss vagy mélyhűtött gyümölcsök, nyers salátafélék biztosítják. A vérszegény beteg étrendjének kalóriatartalma mindig a tápláltsági állapothoz igazodik. Természetesen mind a feltápláló, mind a vérszegénység esetén ajánlott diétában igen fontos az étrend változatossága, az ételek étvágygerjesztő formája, kellemes íze, zamata.

mely a pontírást használja. Ezt a rendszert Telecom—Gold-nak hívják, és ennek segítségével küldhetők és fogadhatók az információk az elektronikus posta-szisztémában, közönséges telefonvonalon. Ez a rendszer a Braille-ABC betűit ujj-jelekké változtatja, de a gép beállításától függően képernyőn is megjeleníthetők. Ily módon a siketvak emberek is érintkezhetnek egymással és a látó emberekkel is.

Egy másik berendezés fogadja a Teletex televíziós szolgáltatásait; ezeket automatikusan átírja pontírássá. Így a gazdag információs kínálat eljuthat azokhoz is, akik nem látnak és nem hallanak.

Mindez valóságos csodát jelent a siketvakok számára! A HASICOM Tanács szélesíti szolgáltatásait, lehetővé téve, illetve megkönnyítve a siketvakok számára az alkotó munkát. A Tanács abban is segít, hogy a látássérült személyek számára elérhető legyen a főiskolai oktatás.

Összetevői: aloé, kámfor, mirrha, sáfrány, rebarbara, angelika-gyökér és néhány egyéb gyógynövény. Nálunk nem kapható, de pl. Jugoszlávia gyógyszertáraiban Svedska grancica néven forgalmazzák.

A tea leírására egy Samata nevű svéd orvos irataiban találtak rá. Az orvos 104 évet kitűnő egészségben élt meg, amikor is egy baleset áldozata lett: leesett lováról és szörnyethalt!

Az említett teakeveréket egy kétliteres, szélesszájú üvegbe tesszük, majd leöntjük másfél liter rozssal, vagy más jó minőségű gyümölcspálinkával. Tizen-

ÉRDEKESSEGEK A KÜLFÖLDI VAKÜGYI SAJTÓBÓL

Új korszak a siketvakok életében

(Megjelent a *Novy Zivot* c. folyóirat 1987. III. számában; fordította: Császár Éva.)

Köztudott, hogy a siketvakok igen hátrányos helyzetben vannak, hiszen a kommunikáció a pontírástól-olvasásra, illetve az ezen az elven alapuló tenyérbe való tapintásra korlátozódik. Tény viszont, hogy kevés az a siketvak, aki használni is tudja ezt a jelrendszert. Az ilyen ember gyakorlatilag teljesen el van zárva a társas kapcsolat-

teremtés legalapvetőbb formáitól. A legújabb technológia segítségével kívánja áthidalni ezt a problémát az ún. HASICOM Tanács.

A HASICOM elnevezés az angol Hearing and Sight Impaired Communication rövidítése; magyar jelentése: siketvakok kommunikációja. Ez a kitűnő eredményeket elért Tanács hat jótékony szervezetnek köszönhetően kezdett el dolgozni. Két év alatt egy hálózat jött létre,

négy napon keresztül kályha mellett, vagy napfénynél hagyjuk érlelődni. Mindennap felrázzuk a keveréket; ugyanígy járunk el, ha kisebb üvegekbe töltjük. A gyógynövénykeverék hat hétig maradhat a pálinkában. Leszűrés után kisebb üvegekbe töltjük, jól lezárjuk és hűvös helyen tároljuk. Az „elixír” így akár néhány évig is eltartható; minél tovább áll, annál hatásosabb. Étvágytalanság, fáradtság, vagy levertség esetén elég egy kortyra valót vízzel hígítva lenyelünk, illetve halántékunkat, homlokunkat, a szem- és fül körüli területeket a szerrel bekennünk, és rögtön érezzük szervezetünk megújulását, felfrissülését. Ha

nyomást érzünk a halántékunkon, vagy a gyomrunk táján, elég néhány cseppet vattára csepegtetni és az orrunkon keresztül mélyen belélegezni. Megfázáskor és légcsőbántalmaknál szájunkon keresztül lélegezzük be az oldat páráját. Influenza esetén naponta ajánlatos egy kávé- vagy evőkanálnyi langyos vízzel hígítva meginni. Bőrfoltok, szemölcsök, sőt: zsírmirigyek és érdaganatok is eltűnnek, ha a szerrel több ízben bekenjük a bőrfelületet; ez a módszer tyúkszem eltávolítására is beválik. Fülcsengést, fülzúgást is megszüntet, ha fülünkbe egy darabka vattát helyezünk, melyet előzőleg a szerrel átnedvesítettünk. A csep-

pek — szájon keresztül fogyasztva — tisztítják a vért, fokozzák a vérkeringést, megelőzik az agyvérzést, a rossz emésztést, a fejfájást, jó szolgálatot tesznek a gyomor-, a has-, a máj-, és vesebetegségeknél. A trombózis és az érgyulladás területét először zsíros krémmel kenjük be, majd erre helyezük a svéd-cseppes borogatást.

A svéd keverék és a belőle készült elixir igen népszerű mind külföldön, mind idehaza. Összetételére vonatkozólag igen sokféle a leírás, néhány nyersanyag esetleges hiánya miatt. Főbb komponensei olyan gyógynövény-drogok, melyek serkentik az emésztést és normalizálják az anyagcserét.

HANNELORE JUNG:

Elemi rehabilitáció a megszokott környezetben

(*Gegenwart*, 1987. november)

(A karl-marx-stadti kerületi elnökség mellett tevékenykedő elemi rehabilitációs instruktor hozzászólása az NDK VGYSZ VIII. kongresszusának vitájában.)

A gyakorlat azt mutatja, hogy az újonnan megvakultak egy része a többszörös fogyatékoság, a bentlakásos életre való képesség hiánya miatt, vagy családi okokból nem tudja elvégezni az elemi rehabilitációs tanfolyamot rehabilitációs központban. Ezeknek az állampolgároknak lehetőségük van arra, hogy a szövetség instruktoraiktól megtanuljanak fontos

részelemeket az elemi rehabilitáció zárt rendszeréből saját lakhelyükön.

A vakság elsősorban információvesztést jelent, amely a mozgástól való húzódozáshoz, idősebb személyeknél a mozgástól való félelemhez is vezethet.

Az elsődleges következményeken kívül, amelyeket megvakulás után le kell győzni, depresszió, agresszivitás, elszigeteltség, magára maradttság, rezignáltság, neurotikus jelenségek, alkoholizmus, házassági problémák és még sok más is súlyosan érinthetik a rehabilitálandó egyéneket. Ezért meg

kell próbálni az egész személyiséghez vezető út megtalálását.

Újra és újra bebizonyosodik, hogy az egyik legnehezebb szakasz a károsodás „elfogadása”.

Az újonnan megvakultat képessé kell tenni, hogy aktívan együtt tudjon élni a károsodásával és hogy tudatosan viszonyuljon hozzá. Ez a gyakorlatban azt is jelenti, hogy a vakírás segítségével részt vegyen a szellemi életben, hogy törekedjen a mozgásra, és hogy fehérbottal együtt megjelenjen a nyilvánosság előtt. A társadalmi és állami támogatás általában adott. Ezenfelül az újonnan megvakultnak feltétlenül szüksége van hozzátartozói segítségére is, hogy megszabaduljon gátlásaitól, aggodalmaitól és félelmeitől. Őket is be kell vonni a motivációk kialakításába és a lélektani irányításba. A példa-

kép szerepe ugyancsak fontos szempont a rehabilitációban. A példaképet a rehabilitálandónak mindenesetre el kell fogadnia.

Három és fél éves tevékenységem során mint elemi rehabilitációs instruktor azt tapasztaltam, hogy a bizalmas viszony az elemi rehabilitáció pozitív lefolyásának legfontosabb előfeltétele. Jótékonyan hat, ha az újonnan megvakultat megszóktat környezetében keressük fel. A látássérülés nehéz feltételei között itt érzi magát még a legbiztosabban és a beszélgetés során lényegesen fogékonyabb lesz, mint idegen környezetben. Szerintem fontos, hogy az illetőt meghallgathassuk. Ha a másik érzi, hogy megértik, jobb a hibás beállítottság korrigálásának lehetősége. Több rehabilitálandó csak az elemi rehabilitáció előrehaladott szakaszában ismerte fel ezen lépés szükségességét. Először csupán az instruktor vagy más személy iránti tiszteletből és bizalomból mutatkozott hajlandónak elfogadni a segítséget.

A lakóhelyen például a szövetség rendezvényeit is fel lehet használni az elemi rehabilitáció bizonyos részeiként. Ez megfelelő előadásokat, segédanyagok bemutatását és még sok minden mást is jelenthet. Ezzel felkelthetjük az érdeklődést. Az elemi rehabilitáció további javítását érhetjük el a vöröskereszt soraiból kiválasztott társadalmi munkások: látó mozgástréning alkalmazásával is. Ha egy újonnan megvakult végigjárt egy mozgástanfolyamot, utána a lakóhelyén átvezető, vagy konkrétan alkalmazó

gyakorlatnak kell következnie. Azon dolgozunk, hogy egyre több tájékozási és mozgási tanfolyamot a lakóhelyen folytassanak le. Ehhez természetesen további segítőköt kell megnyerni a körzeti szervezeteknél.

Sokan akarnak segíteni, csak éppen azt nem tudják, hogy hogyan. Ezért a propaganda-bizottságunk cikksorozatát indított a kerületi sajtóban „Ta-

nácsadó segítőkész állampolgárok számára” címmel.

A lakóhelyen végzett elemi rehabilitáció sok lehetősége mellett (mint például a meglevő szakkörök látogatása, csoportos, vagy egyéni oktatás, maga a mozgástréning, a gépírás és sok más), az újonnan megvakultat feltétlenül óvni kell a túlterheléstől.

(Fordította Pálfi Ferenc)

IRODALOM

AZ IRODALOM KEDVELŐINEK BEMUTATKOZIK A BALASSAGYARMATI JUHÁSZ LÁSZLÓ

TISZTELT SZERKESZTŐ ÚR!

Véletlenül került a kezembe az Önök újságja. Ugyanis a szociális otthon, ahol élek öregek, látássérültek és mozgássérültek otthona. Megláttam a lapot, beleolvastam néhány tavalyi számba és nagyon megtetszett. Szímvonalas, sok hasznos információt tartalmaz. Rögön elhatároztam, hogy írok Önöknek, bár én nem látássérült vagyok — hacsak azt nem számítom, hogy öt éve szemüvegre szorulok az írás-olvasáshoz.

Ha megengedi bemutatkozom:

Juhász Lászlónak hívnak, 47 éves, igen súlyos mozgássérült vagyok. Betegségem: izomsorvadás, ami 3 és fél éves koromban kezdődött. Mindinkább elhatalmasodott rajtam. Jelenleg teljes ellátásra szorulok, és bizony egy levél megírása is kifáraszt. Ezért vagyok kénytelen már 23 éve szociális otthonban élni.

Mindezek dacára elvégeztem az általános iskolát, majd le-

érettségiztem. Sőt viszonylag magas fokon elsajátítottam az orosz nyelvet és 1970-től megjelentek szépirodalmi fordításaim különböző lapokban. Így többek között a Rakétában, Ludas Matyiban és a Központi Sajtószolgálatnál.

Ezek — néhány kivétellel — többségükben rövid elbeszélések, humoros írások voltak, mert fizikai állapotom miatt hosszabb fordításba nem merem belefogni.

Sajnos az állapotom egyre romlott, egyre jobban fárasztott az írás, valamint egy súlyos lelki válság miatt — a feleségem elhagyott — az utóbbi 2—3 évben nem jelent meg fordításom.

Most, hogy lelkileg kezdek helyrerázódni, újra megpróbálok írni. Versekkel is próbálkozom.

Ezeket elküldöm Önöknek, hiszen tartalmilag az Önök profiljába is beleillenek. Kérem Önöket, ha elfogadhatónak tartják ezeket, közölgék le a lapban.

Tisztelettel: Juhász László

lakodalom

JUHÁSZ LÁSZLÓ

Álom

Fekszem az ágyon bénán,
alszom, álmodom:
Mezítláb járok puha porzó
homokon.
Talpam alatt érzem a föld
langy melegét.
Megyek, egyre megyek, és
menni nem elég!
Léptem gazella-könnyű,
testem súlytalan,
Bolyongok erre-arra, utam
céltalan.
Ugrálok, szökellek én a
tehetetlen,
Bóklászok, jövök-megyek
betelhetetlen.
Bejárok hegyet-völgyet, lombos
ligetet,
Áthatolhatatlan sűrű
rengeteget.
Harmatos réten futok, zöld
mezőt járom...
Sajnos felébredek: és mindez
csak álom!

*

Pletyka

Apró — cseprő
kavics pattan,
pocsolyába
belepottyan,
nagyot loccsan —
széjjel fröccsen,
ha közel állsz
reád löttyen.
Nap sugára felszárítja,
de rajtad marad a foltja.

Dr. Hesz Ferenc karcolatai

„MAGÁT SENKI,
HA ÉN NEM...”

A város legszélesebb útke-
reszteződésénél, két sáv jobbról,
két sáv balról, középen két vil-
lamospálya, mindkét oldalon
egy-egy kanyarodósáv. Az át-
kelés csak várakozósziget köz-
beiktatásával lehetséges. Fehér
botommal a kereszteződéshez
érve — átsegítő gyalogos ép-
pen nincsen — nyugodtan vá-
rakozom. Az úttest, a zajból
ítélve, zsúfolásig telt lehet.
Egyszer csak váratlan irányból
egy hölgy, könyökig érő moto-
roskesztyűskarjával megragad,
és máris átvezet, meg sem
várva, hogy pillanatnyi megle-
petéséből magamhoz térjek.
Csak a fékcsikorgásból, dudá-
lásból, kiabálásból gondoltam,
hogy itt valami nincs rendjén.
Kezdem mondani túlbuzgó se-
gítőmnek: „Drága hölgyem, én
már nyugdíjas vagyok, nekem
már van időm, az utam any-
nyira soha nem lehet sürgős.”
Tudja, motorral jövök — mon-
dja ő —, már messziről láttam,
hogyha én nem, magát innen
nem vezeti át senki. Leállítot-
tam a motoromat, és máris itt
vagyok.” Utólag gondoltam,
hogy aki így át tudott vezetni,
az csak a motoros őrangyalom
lehetett.

„A NÉMET NEM JÁR TÚL
A MAGYAR ESZÉN...”

A sógoréknál voltam lakoda-
lomban. Velem szemben Feri

bácsi ült, ez a furfangos „szity-
tya magyar”.

Meséli: „Amikor Szibériában
hadifogságban voltam, a ba-
rakkban a fekhelyünk fenyő-
avar volt, a tetveket koruk és
nagyságuk szerint irtottuk. A
reggeli csipáktól a nyálunk se-
gítségével szabadultunk meg.
Tőlünk nem messze volt a né-
met foglyok barakkja. Egyszer
csak azt látjuk, hogy barakk-
juk előtt egy kimustrált benzi-
nes hordó van átalakítva víz-
tárolóvá. Még csap is van raj-
ta. Éjjel-nappal botos őr vi-
gyáz rá. A vizet nemcsak isz-
szák, de még mosakodnak is
abból. Na várjatok csak — ezt
hunyorogva mondja Feri bácsi
—, megmutatom, hogy a német
nem jár túl a magyar eszén.
Éjszaka meglestük, hogy a le-
vitézlett botos német hadfi mi-
kor ér a barakk túlsó végéhez.
Csajkánkkal csendben oda-
kúsztunk. A hordó alá feküd-
tem, a csapat megnyitottam és
teleeresztettem a csajkám, és
ott mindjárt egy csajkával
megittam a jó hideg vízből. Így
apasztottuk meg a hordó tar-
talmát”.

Miközben Feri bácsi nyelvél-
vel nagyot csettintett, a hasát
kéjesen simogatta. Így gondol
vissza arra a távoli, kellemes
pillanatra. Meg is feledkezve
az előtte levő aranysárga tyúk-
húslevesről, a nagy tál birka-
pörköltről, a sárgabarack-lek-
város, diós-omlós süteményről
és a zamatos alföldi fehérbor-
ról.

„HA A JÓ ISTEN JÓ CSELEKEDETRE FELSZÓLÍT, AKKOR...”

A nagykörút kereszteződéséhez érve fülelek, körülöttem nem neszelek senkit. Fehér botommal türelmesen várakozom. Egyszer csak távolabbról férfihang kiált: „Halló, várjon, halló, várjon.” Ez nekem szólhat, — gondoltam én. A férfi máris odaért, és mondja, hogy átkísér, mert őt a jó Isten jó cselekedetre szólította fel, és akkor ő minden mást hagyva cselekszik. Szabad az utunk,

máris megyünk. Átkelés közben mondja: „Ha a jó Isten jó cselekedetre felszólít..., szeretet..., segítség...,” és ilyen evangelizáló tanító szavak közben érünk át. Elköszönünk. Ezek után bátran indulok. Az első határozott lépésem után derül ki, hogy az én jócselekvőm egy vastag törzsű fa előtt állított meg, mely csak a homlokomon csattanó csók után engedett tovább.

Talán nem is az Isten, hanem az ördög volt a felszólítója?

gyar népdalstrófa szerkezete” című dolgozatát, amely egyben doktori disszertációja is volt... 1905 augusztusában indult el első népdalgyűjtő útjára... Annyira értékes, szép anyagra talált, hogy azt hamarosan ki is adták az Etnográfiában, „Mátyusföldi népdalgyűjtés” címmel.

Ugyanabban az esztendőben indult el Bartók Béla is első népdalgyűjtő útjára, véletlenül. Nem is azzal a szándékkal ment Békés megyébe, hogy ott népdalt gyűjtsön, hanem húga esküvőjére, akit az egyik Wenckheim uradalom gazdatisztje vett feleségül. Az esküvőt követő lakodalomban ott voltak az uradalmi cselédek is, akik olyan önfelédten, szépen énekeltek, hogy Bartók rácsodálkozott dalaikra.

Ezután tudatosult benne, hogy a falvak népének dalait össze kell gyűjteni, amíg nem késő. A következő években rendszeresen járt Békés megyébe népdalokat gyűjteni. A magyar népdalnak Bartók és Kodály szerzett becsületet. Bartók azzal, hogy megállapította: „A magyar népdal a maga nemében olyan remekmű mint egy Mozart szimfónia vagy egy Bach fuga, azért mert annak mivessége, szerkezete, arányai ugyanazon törvényeknek engedelmeskednek, mint a műzenében a legkitűnőbb alkotások.” Kodály azt mondta, hogy tévednek azok, akik azt hiszik, hogy a magyar népdal az egyszerű falusi emberek érzés- és gondolatvilágának a megnyilvánulása. — A népdal az egész magyarság lelkének tükré, belé folyt abba történelmének min-

LAK ISTVÁN

Mátyusföldi népi együttesek Budapesten

A XIV. kerületi Hazafias Népfrent keretében működő Népművészeti Baráti Kör már évek óta szövetségünk székházában tartja szokásos havonkénti rendezvényeit. Ezek sorában 1988. január 16-án, szombat délután a felvidéki Mátyusföldről érkezett népi együttesek szerepeltek. Népünk dalait, táncait, szokásait kedvelők sokasága töltötte meg székházunk nagytermét. Az érdeklődők között számos sors-társsal együtt részese lehettem egy nagyon jól sikerült, kitűnő hangulatú találkozónak.

Fasang Árpád karnagy, pedagógus, zeneszerző, a Népművészeti Baráti Kör elnöke (az elmúlt évben köszöntöttük 75. születésnapján a kiváló zenei szakembert) mondott bevezetőt. „... Vendégeink — a diószegi, a jókai és a királyrévi együt-

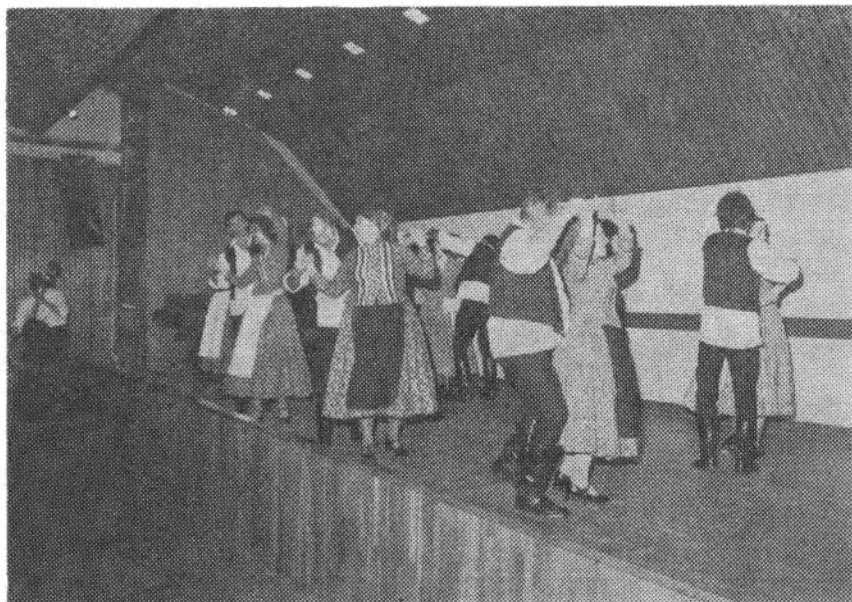
tes — arról a tájról hoztak számunkra üzenetet, ahol Kodály Zoltán első népdalgyűjtő útjára indult. Kodály feljegyzéseiből tudjuk, hogy kora ifjúságától kezdve ösztönösen ragaszkodott, vonzódott a magyar népdalok felé. Jó közeg volt számára rögtön Galánta is, ahol három éves korától tíz éves koráig élt. Édesapja ott volt álmomásfőnök. Kodály még 50 év távlatából is szívesen, szeretettel gondolt vissza mezítlábás galántai pajtásaira. Galántáról Nagyszombatba került, ott járt gimnáziumba tíz éves korától tizenhét éves koráig. Ez a táj ugyancsak jó „népdaltermő” vidék. Zoboralja máig is talán a legősibb népdalaink leghívebb őrizője. Amikor Kodály egyetemre került, megint csak nagy érdeklődéssel fordult a népdal felé és megírta „A ma-

den patakja, szinte bölcsőjétől fogva. Egy másik helyen elismerőleg azt mondja, hogy a magyar népdal százhangú orgona, van szava mindenre, a szelíd tréfától kezdve egészen a tragédiáig...”

Ismerkedjünk meg a címben szereplő tájegységgel. Mátyusföld, Mátyusföldje a történelmi Pozsony- és Komárom megyében a Kis-Kárpátok, a Kis-Duna és a Vág közé eső háromszög alakú terület. Déli részein a lakosság magyar, az északi sávján szlovák. Mátyusföld déli részén római határőr egység is tartózkodott. Magyarsága honfoglaláskori megtelepedésű, területén a nyelvhatár az utóbbi három évszázadban déli irányba elmozdult. Magyarsága egy részét érintette a II. világháború utáni kitelepítés. Falvaiban, városaiban sokan úgy tudják, hogy nevét Mátyás királyról kapta, aki szeretett vadászgatni a vidéken. Ennek a mondának aligha van hiteles történelmi alapja. Szenczi Molnár Albert (1564—1639, református prédikátor, zoltárköltő, műfordító) tudatosan, írásban talán először vallotta magát mátyusföldi születésűnek. Ő sem említette, de nem is tudott a név Mátyás királyra utaló eredetéről. Valószínűbb az a feltevés, hogy trencsényi Csák Máté, a nagyhatalmú tartományúr birtokai lehettek ezen a tájon és innen adódott a név. De még ezt sem bizonyította be a kutatás.

Az est műsorában először a Királyrévi Vegyes Éneklőcsoport Kodály Zoltán népdalfeldolgozásaiból énekelt. Ez az éneklőcsoport a tájegység

A Jókai táncegyüttes

egyik legnagyobb létszámú együttese. A dalosok után a Diószegi Citerazenekar Pribojszky Mátyás feldolgozásában dunántúli népdalokat játszott.

Az együttesek dalai után a CSEMADOK (Csehszlovákiai Magyar Dolgozók Kulturális Szövetsége) Galántai Járási Bizottságának egyik vezetője — ő volt a műsorközlő — először Királyrévről, majd később a másik két településről is tartott rövid ismertetőt. Királyrév községet dél felől a Fekete-víz határolja, ill. szeli ketté. A kora nyári árvizek gyakran fenyegették. A település a Galánta—Dunaszerdahely közötti főút mentén terül el, a Csallóköz közvetlen szomszédságában. A község lakóinak száma 1500 körül van, ebből 80% szlovák nemzetiségű a többi magyar. Az itt lakók még ma is főként a mezőgazdaságban dolgoznak. A Fekete-vizen rév segítette az átkelést. Régen a föl-

dek királyi birtokban voltak, így kapta a falu a Királyrév nevet. A lakosság a jól működő állami gazdaságban talál magának munkalehetőséget. Népi együttesük négy éve alakult meg, és már igen szép sikereket tudhat magáénak, tavaly a Tavaszi szél népdalversenyen ezüst fokozatot ért el.

Ezután a királyrévi együttes következett ismét, előadásukban mátyusföldi népdalokat hallottunk Agh Tibor népzene-kutató gyűjtéséből. A dalcsokrot követően Meghalt a menyasszony címmel Kilácskó Mária, az együttes szólistája, egy népballadát adott elő. Őt követően újból az együttes dalait hallhattuk, csallóközi népdalokat énekeltek, ismét Agh Tibor gyűjtéséből. A dalosok után Vigh Sándor diószegi citerás szólója következett. Vigh Sándor rendszeresen részt vesz a különböző népzenei rendezvényeken. Pozsonyban a Tavaszi szél című népdalverseny dön-

A Diószegi citerazenekar

tőjében hangszerének kategóriájában a második lett. Bravúros citerajátékot hallhattunk, igazán szépen és tisztán csengett a dal hangszerén. Az élményszámba menő citerajáték után ismét a királyrévi együttes következett, Galánta környéki népdalokat énekeltek. A királyrévi dalosok igen szépen, jól megformáltan énekeltek dalukat. Jól érthető szövegkiejtésük is sokban segítette sikerüket. Kiejtésükben érdekesen ötvöződik a dunántúli és a felvidéki nyelvjárás. Jó volt hallani e tájegység nyelvezetét.

A szép dalok után Jóka községről hangzott el ismertető. Jóka mátyusföldi nagyközség, több mint négyezer lakosa van. A település a Kis-Duna bal partján terül el, régen a Csalóközhez tartozott. A község határának kiváló termőtalaja van. A Kis-Duna menti főnyes part hatalmas ivóvíz készletet rejt a környék falvai, városai számára. A történelem vi-

harai ezt a környéket sem kerültek el. A község lakossága a II. világháború utáni kitelepítés következtében cserélődött, a magyarok egy részének helyébe szlovákok kerültek, utóbbiak létszáma így növekedett. A falu lakossága főként a mezőgazdaságban dolgozik, de többen is eljárnak munkára Pozsonyba, Szcencre, Galántára.

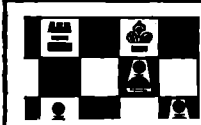
A jókai táncegyüttes előadásában elnépiesedett polgári táncokat láthattunk. A kiváló táncegyüttes vezetője Szakál Júlia. A táncegyüttest a kitűnő Somorjai Csalló Népzenei Együttes kísérte Urge Mária vezetésével. A táncosok után a Diószegi Éneklőcsoport és Citerazenekar helyi népdalokat adott elő, Pongrácz Zoltán gyűjtéséből.

Az együttes játéka után rövid ismertetés következett Diószegről. A település több faluból jött létre. 1868-ban itt épült meg az Osztrák—Magyar Monarchia második cukorgyára.

1945 után a településen több üzem épült. Diószeg a táj mezőgazdasági központja, 1985-ben városi rangot kapott. A település németajkú lakosságát a felszabadulás után kitelepítették. A magyar lakosság felét szintén kitelepítették, ezek helyére Békés megyéből hoztak szlovákokat. Diószeg város kulturális életének meghatározója az Új Hajtás Népművészeti együttes, amely legutóbb Zselizen a Népművészeti Fesztivál győztese volt. Többször is jó helyezést ért el az együttes a Gombaszögi Országos Kulturális Ünnepeken. Az együttes keretében működő citerazenekar Szlovákia legjobbjai közé tartozik. Az éneklőcsoport vezetője Karsai Tibor. Az ismertető után a diószegi együttes műsora következett. Először az éneklőcsoport dalait, majd az együttes egyik szólójának, Chudy Ibolyának énekszámait hallottuk. Ezután Vigh Sándor citerajátékában gyönyörködhattunk ismét. Utána Macsali Alajos, az együttes szólójája népdalokat énekelte. Őt ismét az együttes követte. A diószegi együttes kiválóan adta elő műsorszámait. Fellépésük sikeréhez hozzájárult az összeszokottság, a fegyelmezettség.

Az est befejező részében a jókai táncegyüttest láthattuk ismét. Az együttes szólótáncosa Budai László, aki már számos helyen szerepelt figyelemre méltó eredménnyel.

Végezetül Halász Péter, a Honismeret című folyóirat szerkesztője, a baráti kör egyik vezetője, köszönte meg az együtteseknek a színvonalas, szép műsort.

Sakkhíradó

Első csapatunk múlt évi célkitűzése, a Budapest II. osztályú csapatbajnokság első helyének megszerzése, de legalább a továbbjutást jelentő második hely elérése sikerrel járt. Csapatunk a második hely megszerzésével egy osztállyal feljebb lépett. A minőségileg nagy különbséget jelentő Budapest I. osztályban az elsődleges cél a kiesés elkerülése. Ha ez sikerül, a csapat már megtette a magáét. Jobb helyezés elérése szinte már ajándéknak számít. Két ifjúsági korú versenyzőt is szerepeltetni kell, így 14 táblán folyik a küzdelem, 12 csapat részvételével. Az ifjúsági korú versenyzők esetében elsősorban Kopasz Attilára és Kiss Zoltánra számítottunk, de szívesen vennénk más fiatalok bekapcsolódását is sakkéletünkbe.

(Folytatás a 17. oldalról)

Mi, az est résztvevői ismét sok-sok népdalt hallhattunk a lelkes vendégszereplő együttesektől. Számunkra, akik a nagyváros rohanó forgatagában élünk, felfrissülést, megújulást jelentenek népünk szép, értékes dalai és táncai. Az idegen országban, kisebbségi sorsban élő vendégeink elhozták hozzánk művészetüket. Ők szülőföldjükön őrzik magyarságukat, ápolják és továbbadják kultúrájukat.

(A fotókat Kovács Gergely készítette)

Első csapatunk tavaszi öt fordulójának eredményei — az 5. utolsó forduló eredményétől eltekintve — a bennmaradást illetően biztatóak.

1. forduló január 24.: Vakok I.—FÖLDGÉP 6,5:7,5. Győzelmet értek el: Erős, Voján, Lévai, Hajdú; döntetlenül végeztek: Nemes, Rév, Dénes, Kovács, Auffenberg; vereséget szenvedtek: Hosszú, Fügedi, Molnár, Kopasz, Kiss.

2. forduló február 7.: Vakok I.—Bányagépgyár 7:7. Győztek: Nemes, Rév, Battyányi, Fügedi; döntetlenül értek el: Erős, Dénes, Kovács, Auffenberg, Hajdú, Csizmadia; vesztek: Voján, Lévai, Hosszú, Kiss.

3. forduló február 21.: Vakok I.—KÜLKER 5,5:8,5. Győzelmet értek el: Battyányi, Hajdú, Kiss; döntetlenül végeztek: Nemes, Rév, Voján, Auffenberg, Fügedi; vereséget szenvedtek: Erős, Dénes, Kovács, Hosszú, Molnár, Kopasz.

4. forduló március 6.: Vakok I.—Magyar Selyemipar 7:7. Győztek: Dénes, Kovács, Hosszú; döntetlenül értek el: Erős, Nemes, Rév, Battyányi, Auffenberg, Fügedi, Molnár, Kiss, vesztek: Voján, Hajdú, Kopasz.

5. forduló március 20.: Vakok I.—Ikarus 4,5:9,5. Fájó, nem megérdemelt nagy arányú vereség. Győztek: Molnár, Kiss; döntetlenül értek el: Erős, Nemes, Auffenberg, Hosszú, Fügedi; vereséget szenvedtek: Rév, Dénes, Kovács, Voján, Battyányi, Hajdú, Kopasz.

Öt forduló után csapatunk 30,5 ponttal a 10. helyen áll.

Második csapatunk ebben az évben az V. kerületi I. osztályú bajnokságban indult. Ez azért történt, mivel a VII. kerületben bizonytalanná vált a bajnokság beindítása. Sajnos, az V. kerületi versenykiírás számunkra hátrányos, ugyanis az időellenőrzés után nincs rájátszás, vagyis ha a játékidő négy órájában nem fejeződik be a játszma, nem születik döntés, az a játékos veszít, akinek hamarabb elfogy az ideje. Ez a nyilvánvalóan hátrányos helyzet meg is látszik az eddigi eredményeken.

1. forduló január 31.:

Vakok II.—Honvéd IV. 3:9.

2. forduló február 14.:

Vakok II.—FÖLDGÉP III.
7:5.

3. forduló február 29.:

Vakok II.—FÖLDGÉP II.
1:11.

4. forduló március 27.:

Vakok II.—BHG III. 4:8.

Harmadik csapatunk a hagyományoknak megfelelően az V. kerületi I. osztályú „hétköznapi” bajnokságban indult. Az eddigi eredmények ebben az évben is biztatóak.

1. forduló február 8.:

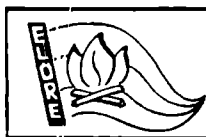
Vakok III.—Honvéd Oszta-
penko 4,5:3,5.

2. forduló február 22.:

Vakok III.—Külker II. 7:1.

3. forduló március 7.:

Vakok III.—MÉM 4:4.

Nem adják ingyen

TISZTELT OLVASÓIM!

Már a bevezetőmben megjegyzem, hogy ezzel az írásommal nem áll szándékomban bemutatni az olvasógépet.

Csak röviden ismertetem a Vakok Ált. Iskolájában folyó „Optacon programot”. Nemcsak a Vakok Világában olvashattak erről a „csodagépről”, hanem más újságokban is egyre gyakrabban lehet látni olyan gépeket, amelyek kis magnóhoz hasonló készülékkel olvasó gyerekeket ábrázolnak. Jobb kezükkel a kamerát vezetik a sorokon, míg a bal kezük mutatóujja alatt érzékelik a betűt. Vajon hány vak gyerek vagy felnőtt számára adatott meg a lehetőség Magyarországon bármilyen nyomtatott szöveget olvasni?

Tudomásom szerint jelenleg 19 Optacon talált gazdát hazánkban. Ebből 2 a Vakok Szövetsége, 2 a Bp. Állami Intézet 3 a mi iskolánk tulajdona. Most rendeltük meg a 4. készüléket.

Mielőtt rátérnék az iskolánkban folyó Optacon programra, meg kell említenem Szabó Jenő sorstársunk nevét, aki több mint 10 éve rendelkezik Optaconnal. Mindig önzetlenül, nagy lelkesedéssel mutatta be az érdeklődőknek mit tud ez a gép?! 6 év múltán — mint egykori tanítványa — bevallom kezdetben hitetlenkedve hallgattam szavait: „ha megtanul olvasni, úgy megszereti az Optacont, hogy nem tud lemondani róla”. Ma már tudom, sok

igazság rejtett ezekben a szavakban. De ezt a „szerelmet” csak az értheti meg, aki gyakran lapozott új könyvet, mámorult áhítattal szívta be illatát, majd csalódottan letette, mert nem tudta elolvasni.

1984. szeptemberében Jenővel együtt 4-en (a Vakok Szövetsége anyagi támogatásával) elvégeztük a trénerképző tanfolyamot. Így megszereztük az oktatáshoz szükséges képesítést. Először nemlátó tanártársaim tanultak olvasni, majd megkezdődött a tanulók oktatása. Fakultációs órák keretében 6 osztályban indul a program. Heti 2 órában egyszerre csak két tanulóval kezdem a foglalkozást. Az első szakaszban az angol nyelvű tankönyvből megismerik a betűket és számokat. A magyar nyelvű szemelvénygyűjteményből szavakat, egyszerű mondatokat, majd rövid történeteket, verseket olvasnak. A 7. osztályban már önállóan olvasnak meséket és regényt. Ekkor újabb kezdők kapcsolódhatnak be az oktatásba. Az utolsó tanévben megismerkednek a szótárak használatával, az újságok olvasási módjával.

Az Optacon segédeszközül szolgálhat más foglalkozásokon is, pl. gépírás, irodalom, angol vagy orosz órákon. Természetesen, ha több készülékünk lenne, a tanulók száma is gyarapodhatna. Az általános iskolában elkezdett program csak akkor lehet igazán eredményes, ha a tőlünk kikerült gyerekek-

nek további tanulmányaik vagy munkavégzésük során módjuk lesz Optacont használni. A magas ár (95 ezer Schilling) miatt a szülők nem tudják megvásárolni. Persze, már láttunk arra példát, hogy egy-egy intézmény vagy vállalat saját dolgozója részére olvasógépet vásárolt.

1988. januárjában a Vakok Állami Intézete újabb trénerképző tanfolyamot szervezett? pedagógusuk, Halász Zsuzsa, Mészáros Éva és Temmel Márta részére. Így az intézetben élő fiataloknak vagy a felnőtt korban megvakult embereknek is lehetőségük lesz Optaconnal olvasni. A tanfolyam idején iskolánk vendége volt két cseh oktató, akikkel kölcsönösen kicseréltük a gyerekek tanításával kapcsolatos tapasztalatainkat. Eredményeink hasonlóak. Bár az olvasási tempó másodlagos szempont, mégis az érdeklődők részéről mindig ez az első kérdés. A gyakorlott olvasók átlagosan percenként 40–45 szót képesek elolvasni. Természetesen a titkárnő ennél nagyobb teljesítményre képes. Sajnos, nem minden vak ember számára adatik meg ez a lehetőség. Mint gyakorló pedagógus állíthatom, amióta rendszeres Optacon olvasó vagyok, nincs szükségem felolvasóra. Sohasem kérek segítséget a folyóiratok, szakkönyvek, regények vagy egyszerűen a levelek elolvasásához. Kicsi vagy nagy öröm ez? Az Önök megítélésére bízom.

Kuminka Györgyné

Alapítvány gyermekünk jobb látásáért

A gyermekek mintegy 20%-a küzd különböző látási problémákkal, úgymint fénytörési hiba, kancsalság, különféle gyulladások és veleszületett szemhibák.

Az eltérések túlnyomó része teljesen gyógyítható, illetve megszüntethető, a következményes elváltozások létrejötte pedig megelőzhető (pl. tompalátás), ha az eltérést időben észrevesszük és a gyermeket szemészeti szakellátásban részesítjük. A korrekció elmaradása esetén gyermekünk szűk látóterűek, fáradékonyak, fejfájásra hajlamosak, neurotikusak lehetnek és mint felnőttek sok szakmára alkalmatlanok lesznek.

A szemhibákban szenvedő gyermekek ellátása hosszú évekig tartó folyamat. Ezt kívánjuk emberséggel, nagy szakmai igényességgel — a bentfekvésre szorulókat ellátását biztosítva — egy Baranya megyei gyermekszemészeti gondozó létrehozásával megvalósítani, ez alapítványunk egyik célja.

Azoknak a gyermekeknek az ellátása, életvitelüknek zökkenőmentes biztosítása, akiknek

látásteljesítménye nem elegendő a látóiskola végzéséhez (látóélesség kisebb, mint 0,3), vagy látásmaradványuk sincs, nem oldódik meg az orvosi ténykedéssel. Tanításukhoz, képzésükhöz speciális módszerek, speciális szakemberek (pedagógusok) és egyedien kialakított helyiségek szükségesek megfelelő szabadlevegős mozgástérrel.

A vakoknak csupán Budapesten, a gyengénlátóknak pedig Budapesten és Debrecenben van intézményük. Tehát a Dunántúl egész területéről a rászoruló gyermekek csak ezekben a távoli intézetekben helyezhetők el, ha van férőhely. Sok szülő nem szívesen szakad el hosszú időre látássérült gyermekétől, akit ezért a helyi normál iskolába írat be, ahol emberfeletti erővel küzd a gyermek, szülő, pedagógus egy-egy eredmény eléréseért. Sokszor csak 9—12 éves korban iskolázzák be a látássérült gyermekeket; mert más, mint a többi, gyakran kisegítő iskolába utalják őket, mely végképp alkalmatlan nevelésükre.

Célunk az, hogy a Világ Vi-

lágossága társadalmi alapítvány anyagi lehetőségeiből egy olyan intézményt létesítsünk, mely a vak és gyengénlátó gyermekek foglalkoztatását tűzi ki feladatául, és 18 éves korukig ellátja, képezni a rászorulókat, részben bejáró, részben pedig bentlakó jelleggel.

Alapítványunk, melyet a Székiáltó együttes és a KISZÖV Pannónia táncegyüttes tett, nyitva áll minden bel- és külföldi szervezet, csoport és magánszemély részére. Csatlakozni lehet hozzá szervezett programmal, vagy programsorozattal írásban, szóban, vagy a csekkszámunkra juttatott összeggel. (Számiaszám: OTP BM-ig. 249—98006 581—11048.)

Csekkszámra igényelhető: B. M. Gyermekkórház, Pécs, Nyár u. 8. vagy a B. M. (Baranya megyei) Tanács VB. Egészségügyi Osztálya, Pécs, Rákóczi út 34.

Kérjük mindazoknak szíves támogatását, akik fenti céljainkkal egyetértenek, hogy elkövetéseink mielőbb megvalósulhassanak.

*Az Alapítvány
Szervező Bizottsága*

Katalógus kiegészítő

AZ 1987. JÚLIUS 1-TŐL ELKÉSZÜLT ÚJ KAZETTÁS MŰVEKRŐL

Író neve:	Mű címe:	Felolvasó:	Mű szám:	kazetta/db
Amado, Jorge	Zsubiabó	Bereznay	1216	13
Andersen, Hans Christien	Mesék	Dombóvári	1207	27
Aubry, Octave	Napoleon magánélete	Dombóvári	1237	16
Bálint Ágnes	Tündér a vonaton	Bereznay	1221	4
Bányász Rezső	Századunk Amerikája	Dombóvári	1217	16
Bárány Tamás	Egy életen át	Bereznay	1234	23
Bárczy János	Az úrlovas	Dombóvári	1247	6
	Befejezetlen forradalom	Dombóvári	1257	14
Berkesi András	Szerelem három tételben	Bereznay	1255	20
Bethlen Miklós	Önéletírása	Bodor	1002	53
Burnford, Sheila	Hihetetlen történet	Bereznay	1238	4
Csernus Mariann	Eszterlánc	Bereznay	1249	9
Cook, Robin	Agy	Dombóvári	1211	10
Csokonai Lilli	Tizenhét hattyúk	Dombóvári	1227	4
Dénes Zsófia	Zrínyi Ilona	Bereznay	1199	11
Déry Tibor	Niki	Bereznay	1235	12
Durrell, Gerald	Vadállatok bolondja	dr. Gyarmathy	1212	8
Eötvös József	A falu jegyzője	Bodor	1146	36
Eötvös József	Magyarország 1514-ben	Bodor	1205	37
Fenákel Judit	Magántörténet	Bereznay	1248	4
Ferge Zsuzsa	Fejezetek a magyar szegénypolitika történetéből	Szádvári	1206	7
Gion Nándor	Sortűz egy fekete békanyúl	Joó	1229	5
Gion Nándor	Testvérem Joáb	Dombóvári	1226	5
	Góbéságok	Bereznay	1236	3
Grandpierre Lajos	Az eltűnt kézirat	Dombóvári	1213	9
Gulácsi Irén	Jezabel	Bodor	1251	35
Gyulai Pál	Gyermekmesék	Kisgergely	1183	7
Hailey, Arthur	Bankemberek	Bodor	1254	26
Hancock, Graham	Az AIDS társadalmi háttérrel	Szádvári	1239	9
Hollós Korvin Lajos	Komédiások	Joó	1225	6
Hollós Korvin Lajos	A szürke eminenciás	Joó	1222	8

Író neve:	Mű címe:	Felolvasó:	Mű szám:	kazetta/db
Ignác Rózsa	Utazások könyve	Bereznay	1203	13
James, Henry	Maisie tudja	Bereznay	1223	14
	Jézus élete	Dombóvári	1240	4
Jókai Anna	Az együttlét	Bereznay	1210	14
Jókai Mór	Nincsen ördög	Joó	1219	9
dr. Kós Károly	Mihez kezdünk a természetben	Dombóvári	990	6
Kulcsár István	Tudósítás átlag Amerikából	Dombóvári	1261	15
Lamb, Charles	Shakespeare-mesék	Dombóvári	1230	13
László Endre	Szíriusz kapitány	Reznák	1208	6
Lawrence, David Herbert	Szülők és szeretők	Bodor	1250	23
Laurence Olivier	Egy színész vallomása	Dombóvári	1218	15
Llewellyn, Richárd	Hová lettél drága völgyünk?	Bodor	1265	27
Maugham, William Somerset	Az ördög sarkantyúja	Bodor	1264	11
Maugham, William Somerset	Sör és pereg	Bodor	1263	10
Maugham, William Somerset	Színház	Bodor	1262	12
Mc Bain, Ed	A heccelődő	Kisgergely	1204	7
Meckel, Christoph	Fény	Dombóvári	1242	4
Mikszáth Kálmán	Gavallérok	Joó	1214	2
Mocsár Gábor	Faházikó	Bodor	1252	8
Moldova György	Az elbocsátott légió	Dombóvári	1231	6
Moldova György	Sötét angyal	Joó	1241	10
Mrozek, Slawomir	Zsiráf	Dombóvári	1012	4
Németh László	Irgalom	Bodor	1256	33
Orbán Balázs	A székelyföld	Dombóvári	1244	19
Runar, Schildt	Boszorkányerdő	Bodor	1039	3
Sabato, Ernesto	Az alagút	Dombóvári	1215	5
Sagan, Françoise	Jóreggelt búbanat	Hartmann	1224	4
Sáfrán István	Vak voltam	Dombóvári	1258	7
Sarkadi Imre	Farkaskaland	Dombóvári	1010	10
Schwajda György	Csoda	Bodor	1202	5
Sükösd Mihály	Halottak napja, feltámadás	Bodor	1201	16
Szabó Dezső	A kötél legendája	Bodor	1220	18
Szabó Magda	Tündér Lala	Bereznay	1243	8
Szalay Károly	Párhuzamos viszonyok	Bodor	1246	21
	Szépen magyarul — szépen emberül	Dombóvári	1233	6

Író neve:	Mű címe:	Felolvasó:	Mű szám:	kazetta/db
Tod, Claymore	Viperák fészke	Bereznay	1245	8
Travers, P. L.	A csudálatos Mary visszatér	Bereznay	1259	8
Újpestéri Elemér	Végállomás Liszabon	Bodor	1200	26
Vincze László	Mezei csokor félévszázad agrár gyakorlatából	Dombóvári	1253	10
Voltaire, Francois- Marie	Candide	Bodor	1075	5
Wallraff, Günter	13 pokolra kívánt riport	Dombóvári	1232	9
Wander, Maxie	Jó reggelt szépségem	Szádvári	1228	9
Wojtyszko, Maciej	A hosszú álom	Reznák	1209	4
Wonnegut, Kurt	Mesterlövész	Zelki	1084	6
Yocehar, Marquerite	Mint a futó víz	Bodor	1150	11
Zolnay László	Mozaikok a magyar újkorból	Szádvári	1198	12

M. R. T. ÁLTAL FELVETT KAZETTÁS MŰVEK JEGYZÉKE

Író neve:	Mű címe:	Felolvasó:	Mű szám:	kazetta/db
Bellon Lolek	Gyengéd kötelék	M. R. T.	5510	2
Dosztojevszkij, Fjodor, Mihajlovics	A játékos	M. R. T.	5514	1
Gárdonyi Géza	Lámpás	M. R. T.	5508	1
Gárdonyi Géza	Láthatatlan ember	M. R. T.	5515	2
Madách Imre	Az ember tragédiája	M. R. T.	55250	4
	Kabaré csütörtök	M. R. T.	5513	2
Shakespeare	Coriolanus	M. R. T.	5512	3
Tamási Áron	Csalóka szivárvány	M. R. T.	5517	2

KÖZLEMÉNY

A korábbi évek gyakorlatának megfelelően, az idén is kinyit
a Vakok kertje.

1988. május 1.—május 31.-ig 12 órától 20 óráig,
június 1.—augusztus 31.-ig 13 órától 21 óráig,
szeptember 1.—szeptember 30.-ig 12 órától 20 óráig látogható.

Minden hétfőn és minden hónap utolsó vasárnapján zárva tart.

44 éves vak férfi megismerkedne házasság céljából 35—40 év közötti gyengénlátó nővel. Gyermek nem akadály. Cím: Bogyó Károly, 4145. Csökmő, Kossuth u. 135.

*

53 éves vak férfi megismerkedne 50 év feletti vak vagy gyengénlátó nővel, barátság céljából, melyből később élettársi vagy házastársi kapcsolat is lehetséges.

Válaszokat „Magányos tölgy” jeligére kér a szerkesztőségbe.

*

Gyengénlátó és mozgássérült vagyok, csekély nyugdíjjal rendelkezem. Jutányos áron szeretnék vásárolni egy írógépet, egy kis méretű televíziót és egy villanyborotvát. Címem: Karaszi Antal, 7632 Pécs, Földes F. u. 1. V. 16.

*

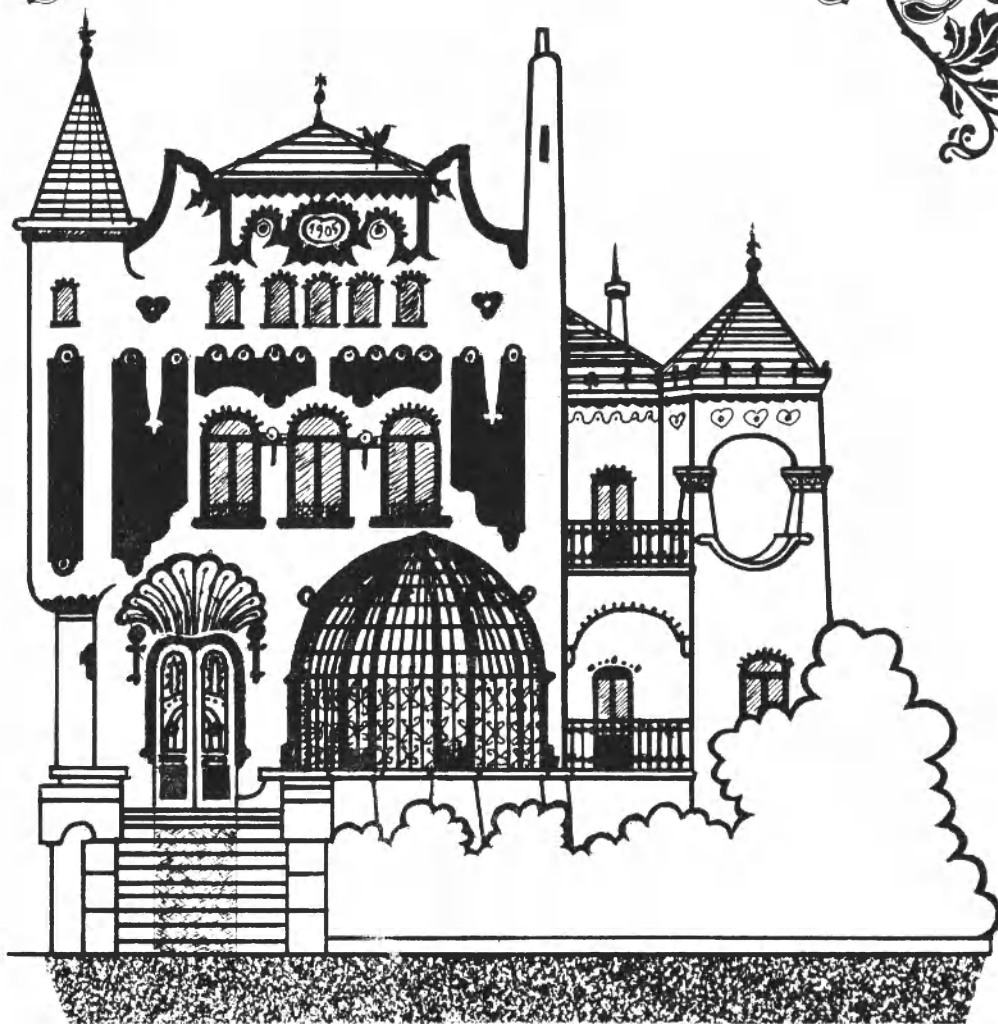
47 éves mozgássérült, nyelveket beszélő, vidám alaptermészetű, érettségizett férfi megismerkedne korban és műveltségben hozzá illő látássérült nővel 50 éves korig. Kölcsönös szimpátia esetén házasság is lehetséges. Leveleket „Megértés” jeligére kér a szerkesztőségbe.

*

38 éves, lakással rendelkező vak férfi keresi 30—40 év közötti vak vagy gyengénlátó nő ismeretségét házasság céljából. Leveleket „Mátka” jeligére kér a szerkesztőségbe.

1918

1988 a Vakok és Gyengénlátók
Országos Szövetsége megalakulásának
70. évfordulója

Tartalom:

A Vakok Világa c. folyóirat állandó rovatvezetőinek neve, a rovatok címe:

Dénes József: Sport rovat

Dr. Falvai Ferenc: Jogi rovat

Barna Zoltán: Zenei rovat

Gerdelics Ferenc: Közlekedési rovat

Seres Gáborné: Kulturális rovat

Kuminka Györgyné: **Üttörő rovat**

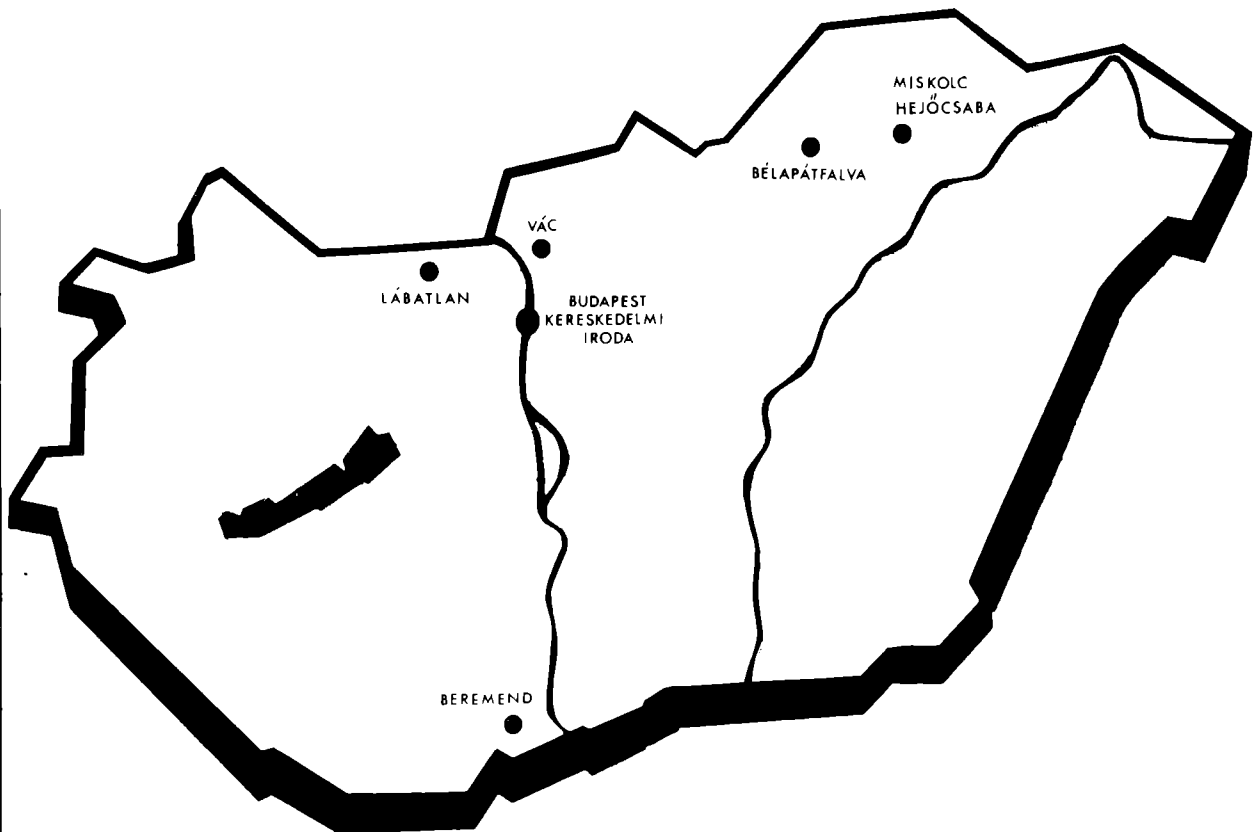
Seres Gáborné: Női rovat

Dr. Jáksó László: Politikai rovat

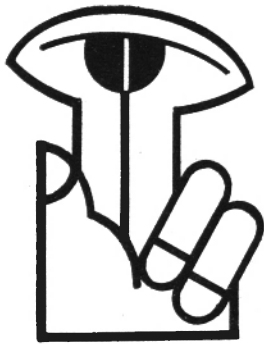
Kiss János: Egészségügyi rovat

		Oldal
<i>Dr. Bódi István:</i>	50 ÉVES A VAKOK VILÁGA	1
<i>Lak István:</i>	TUDÓSÍTÁS SZÖVETSÉGÜNK VÁLASZTÓ KÜLDÖTTKÖZGYÜLÉSÉRŐL	4
<i>Fehér Anna:</i>	TUDÓSÍTÁS KÉT ELNÖKSÉGI ÜLESRŐL LAPZÁRTA UTÁN ÉRKEZETT	6 7
<i>Kis-Varga József:</i>	BORSOD MEGYEI HÍREINK	7
<i>Csik Lajos:</i>	NŐNAPI ÜNNEPSÉG KAPOSVÁROTT	8
<i>Csák Valéria:</i>	MIKROVAT A SZÓJA	8 9
<i>Hannelore Jung:</i>	ÚJ KORSZAK A SIKET-VAKOK ÉLETÉBEN ELEMI REHABILITÁCIÓ A MEGSZOKOTT KÖRNYEZETBEN	11 12
<i>Dr. Hesz Ferenc:</i>	JUHÁSZ LÁSZLÓ BEMUTATKOZÁSA ÉS VERSEI	14
<i>Dr. Hesz Ferenc:</i>	„MAGÁT SENKI, HA ÉN NEM...” „HA A JÓ ISTEN JÓ CSELEKEDETRE FELSZÓLÍT, AKKOR...”	14 15
<i>Lak István:</i>	MÁTYUSFÖLDI NÉPI EGYÜTTESEK BUDAPESTEN SAKKHÍRADÓ	15 18
<i>Kuminka Györgyné:</i>	NEM ADJÁK INGYEN ALAPÍTVÁNY GYERMEKEINK JOBB LÁTÁSÁÉRT KATALÓGUS KIEGÉSZÍTŐ	19 20 21
<i>Németi Zsolt:</i>	KÜZLEMÉNY HIRDETÉSEK	23 24

Cement - és Mészművek VÁC

**VÁSÁROLJA
A CEMENTIPAR
TERMÉKEIT !**

CAMERATEXT

Gazdasági Munkaközösség
7633 PÉCS

Dr. Münnich F. u. 16/b
Tel: (72) 19-601

AJÁNLATA:

GRANDOPTIK

GRANDOPTIK

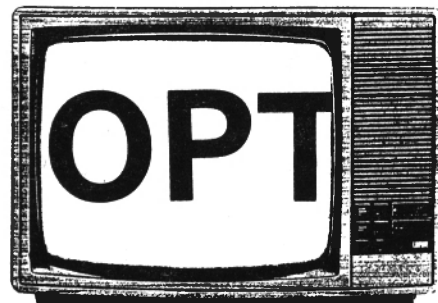
GRANDOPTIK

GRANDOPTIK

GRANDOPTIK

GRANDOPTIK

**Nagyító készülék
gyengénlátóknak,
látásmaradvány-
nyal rendelkezők-
nek és munkálta-
tóikkal.**

**4-15 MÁS OPTIKÁKKAL ENNEK IS TÖBBSZÖRÖS
NAGYÍTÁSÁVAL MŰKÖDŐ ZÁRT TV LÁNC**

**AMELY SEGÍTI: -az írást, olvasást,
javítási és gépelési munkákat**

*Sport- és
szabadidőruházat*
*Sport- és
szabadidőruházat*
*Sport- és
szabadidőruházat*

Gyártja:

SENIOR
VÁCI KÖTÖTTÁRUGYÁR

MIT TESZ A „SANSZ”

az Ön érdekében?

TISZTELT TÁRSKERESŐ!

Az általunk ajánlott társkeresési módszer szerint: 450 Ft befizetési díj ellenében egy éven át megküldjük Önnek mindazoknak a címét megbízóink közül, akik Önhöz hasonló társat keresnek. További egy éven át pedig címet már nem küldünk, de Önt ajánlani tudjuk más számára.

Természetesen csak megbízóink köréből tudunk társat ajánlani és előfordulhat, hogy akit Ön keres, a megbízásakor még nincs körünkben. A keresést azonban rendszeresen ismétljük, ezért nagy valószínűséggel megtaláljuk a később jelentkezők közül az Önnek megfelelő társat.

Nem vállalunk közvetítést azok számára, akiknek a személyi igazolványából házasságuk nincs kivezetve, még akkor sem, ha egyébként már elváltak!

Módszerünk előnyei:

nem kell olyan emberekkel megismerkednie, akik már eleve nem felelnek meg (az adatlapon jelzett) alapvető igényeinek,

időpazarlástól kíméljük meg,
közvetítési díjunk legolcsóbb az országban,
leghosszabb időtartamig keresünk,
nagy számú társkereső közül tudunk választani, mert közvetítünk az egész országban,

személyesen nem kell bennünket felkeresnie, elég, ha a nevét és címét közli. Kérésére díjmentes jelentkezési lapot küldünk.

Biztosítjuk, hogy a megbízást teljes titoktartással kezeljük, levélborítékunkon cégjelzést nem alkalmazunk.

Köszönjük érdeklődését!

Címünk:

„SANSZ” GMK. 1131 Budapest, Kedves u. 46.

Telefon: 298-839

SZÉP A FÉNYKÉP F O R T E P A P Í R O N
SCHÖN SIND DIE BILDER AUF F O R T E P H O T O P A P I E R
YOUR PICTURES ARE NICE ON F O R T E P H O T O P A P E R S

PHOTO FILMS
PHOTO
AND PAPERS

FÉNYKÉPEZÉSHEZ HASZNÁLJA A FEKETE-FEHÉR ÉS SZÍNES
F O R T E A N Y A G O K A T !

BENUTZEN SIE ZUM PHOTOGRAPHIEREN DIE SCHWARZ-WEISSEN
UND FARBIGEN F O R T E M A T E R I A L I E N !

USE IT TO THE BLACK-AND-WHITE AND COLOR
P H O T O - M A T E R I A L S M A D E B Y F O R T E !

F O R T E F O T O K É M I A I I P A R

2601 VÁC, VÁM UTCA 3. PF. 100. TELEX: 22-5022
HUNGARY

Az ÁLLAMI BIZTOSÍTÓ új életbiztosítása
biztos anyagi bázisa lehet,

- ha dolgozni kezd . . .
- ha családalapításra gondol . . .
- ha lakásra gyűjt . . .
- ha gyerekeit támogatja . . .
- ha nyugdíjba megy . . .

Az a biztosítási forma, amely az Ön életében
bekövetkező változások szerint alakítható

Megköthető
bármikor,
bármilyen
időtartamra!

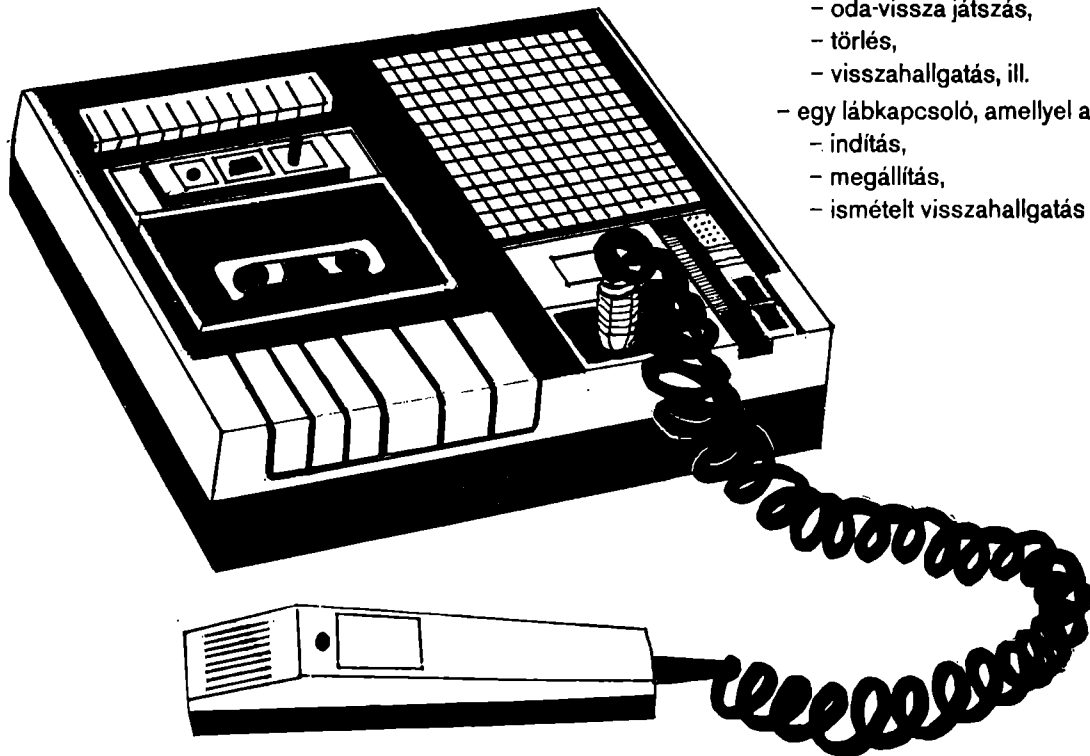

**Történhet
bármikor,
egy biztos...**

FIGYELEM!**A VAKOK MUNKÁJÁT,
TANULÁSÁT SEGÍTI A
DK 40 TÍPUSÚ DIKTAFON****TARTOZÉKAI:**

- kézikapcsolású mikrofon, amellyel
  - gyors szövegszerkesztés,
  - oda-vissza játszás,
  - törlés,
  - visszahallgatás, ill.
- egy lábkapcsoló, amellyel az
  - indítás,
  - megállítás,
  - ismételt visszahallgatás történhet.

Ára: 11588,- Ft.**Kapcsolatfelvétel a BRG Kereskedelmi
Főosztályával a 803-535 telefonszámon
lehetséges.**

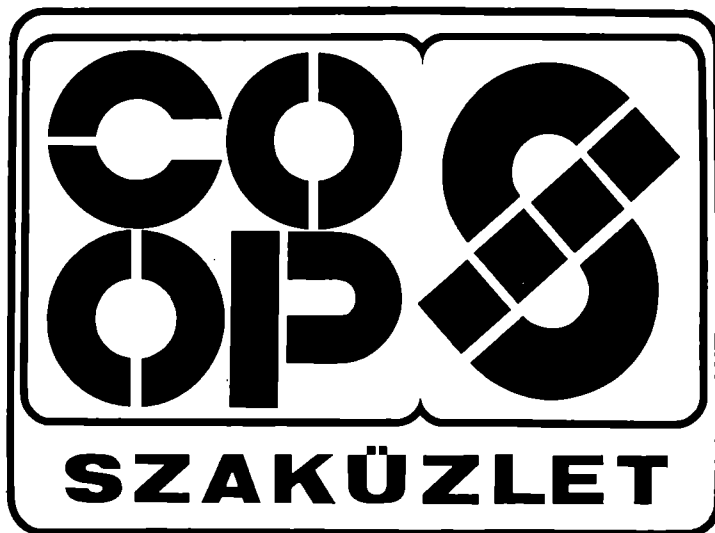
BÁRMERRE VISZ ÚTJA – KEZDJE A SKÁLÁNÁL!

A FOGYASZTÁSI
SZÖVETKEZETEK

SKÁLA-COOP

ÁRUHÁZAI ÉS

SZAKÜZLETEI

SZERTE AZ ORSZÁGBAN KÜLÖNLEGES
VÁLASZTÉKKAL, AZ ÉLELMISZER, RUHÁZATI
ÉS VEGYESIPARCIKKEK EGYEDI
ÁRUSKÁLÁJÁVAL VÁRJÁK KEDVES
VÁSÁRLÓIKAT

**A VAKOK ÉS GYENGÉNLTŐK ORSZÁGOS SZÖVETSEGE NEK
FOLYÓIRATA
FŐSZERKESZTŐ: DR. JÁKSÓ LÁSZLÓ
FELELŐS KIADÓ: DR. BÓDI ISTVÁN FŐTITKÁR
SZERKESZTŐ: BARNA ZOLTÁN
MŰSZAKI SZERKESZTŐ: ORBÁN JÓZSEF
FOTÓ: HOLLÓSY ZOLTÁN
KIADÓHIVATAL: BUDAPEST XIV., MÁJUS 1. ÚT 47. TEL.: 210-440**

---

80 2483 Pátria Nyomda — Felelős vezetõ: Vass Sándor vezérigazgató
ISSN 0209—6765

Hibaigazító

EZÚTON HELYESBÍTJÜK LAPUNK MÁRCIUSI SZÁMÁNAK
TARTALOMJEGYZÉKÉT

Tartalom:

A Vakok Világa c. folyóirat állandó rovatvezetőinek neve, a rovatok címe:

Dénes József: Sport rovat

Dr. Falvai Ferenc: Jogi rovat

Barna Zoltán: Zenei rovat

Gerdelics Ferenc: Közlekedési rovat

Seres Gáborné: Kulturális rovat

Kuminka Györgyné: Úttörő rovat

Kerekes Mária: Nők részére

Dr. Jáksó László: Politikai rovat

Kiss János: Egészségügyi rovat

		Oldal
	A SZOCIÁLIS ÉS EGÉSZSÉGÜGYI MINISZTERIUM KÖZLEMÉNYE A SÜLYOSAN TESTI FOGYATÉKOS SZEMÉLYEK JÖVEDELEMADÓJÁVAL KAPCSOLATOS EGYEB KÉRDÉSEKRŐL	1
<i>Gerdelics Ferenc:</i>	TUDÓSÍTÁS A VGYOSZ KÖZPONTI ELNÖKSÉGÉNEK 1988. JANUÁR 28-I ÜLÉSÉRŐL	2
<i>Kovács Győző:</i>	EGY DIÁKVERSENYRŐL, NAGYON KOMOLYAN	3
<i>Kis-Varga József:</i>	HÍREK BORSOD MEGYÉBŐL	6
<i>Sütő Klára:</i>	BÉKÉS MEGYEI TUDÓSÍTÁS	6
<i>V. E.:</i>	HOGYAN ÉLNEK A SZEKSZÁRDI VAKOK ÉS GYENGÉNLTŐK	6
<i>Antal József:</i>	HANGOS JELZŐLÁMPA SZÉKESFEHÉRVÁROTT	7
<i>Bartha Zsuzsanna:</i>	SZÜLETÉSNAPI TORTA HELYETT	8
<i>Szonda Klára:</i>	BÚCSÚ ILONKA NÉNITŐL... A VÁDASKODÁS UTÁN KÉRJÜK A BIZONYÍTÁST IS	9
<i>Vaspöri Teréz:</i>	KEDVES OLVASÓ	10
<i>Pinviczky György:</i>	A HŰSÉG IS LEHET ÉRDEM	10
<i>Arató András:</i>	SZÁMÍTÁSTECHNIKAI SEGÉDESZKÖZÖK...	11
<i>Gerdelics Ferenc:</i>	KÖZLEKEDÉSI VÁLTOZÁSOK SZÉPSÉGÁPOLÁS DIÓHÉJBAN	13
<i>Lak István:</i>	TALÁLKOZÁS SZENTMIHÁLYI SZABÓ PÉTERREL	15
<i>Manfred Rauch:</i>	GONDOLATOK A VAK KÖZÉPISKOLAI TANÁROK KÉPZÉSÉRŐL	18
<i>Micou Iwajama:</i>	A VAKOK JAPÁNBAN	21
<i>Ludmilla Hrehorcsakova</i>	A SZÓ AKTIVIZÁLÓ FORMÁJA	22
<i>Dr. Hesz Ferenc:</i>	„EZ A LACI...”	22
<i>Dr. Hesz Ferenc:</i>	„TALÁN IGAZA VAN?”	23
<i>Hirth Ignác:</i>	BESZÁMOLÓ A TURISTASZAKOSZTÁLY 1987. ÉVI MUNKÁJÁRÓL	24
<i>Táncosné Ruff Ágota:</i>	ÚTTÖRŐÉLETÜNK HÍREI TÁJÉKOZTATÓ KÖZLEMÉNY HIRDETÉSEK	26 27 28

